

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA

Evidenčné číslo: 102007/B/2018/36097107840992772

VYUŽITIE INFORMAČNÝCH TECHNOLOGIÍ
V PODNIKANÍ V OBLASTI MEDZINÁRODNÉHO OBCHODU
Bakalárska Práca

2018

Martin Bielik

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA

VYUŽITIE INFORMAČNÝCH TECHNOLOGIÍ
V PODNIKANÍ V OBLASTI MEDZINÁRODNÉHO OBCHODU
Bakalárska Práca

Študijný program: Medzinárodné podnikanie

Študijný odbor: Medzinárodné podnikanie

Školiace pracovisko: Katedra medzinárodného obchodu

Vedúci záverečnej práce: Ing. Marián Poláček

Bratislava 2018

Martin Bielik

Čestné prehlásenie

Prehlasujem, že som bakalársku prácu vypracovala samostatne pod vedením Ing. Mariána Poláčka s použitím literatúry a prameňov uvedených v zozname.

V Bratislave dňa 5. júla 2018

X

Martin Bielik

Pod'akovanie

Veľká vďaka patrí môjmu školiťovi Ing. Mariánovi Poláčkovi za jeho cenné rady a odbornú pomoc pri písaní mojej záverečnej práce.

Martin Bielik

ABSTRAKT

Bielik, Martin: Využitie informačných technológií v podnikaní v oblasti medzinárodného obchodu. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Obchodná fakulta; Katedra medzinárodného obchodu. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Marián Poláček – Bratislava: OF EU, 2018, 51 s.

Cieľom záverečnej práce je zistiť, akým spôsobom sú informačné technológie využívané v podnikaní na medzinárodnej úrovni a aké prínosy prináša ich používanie. Vďaka získaným teoretickým znalostiam sme sa detailnejšie zamerali na jednotlivé informačné technológie používané v podnikoch. Práca je rozdelená do troch kapitol. V prvej kapitole sa dozvedáme o teoretických znalostiach informačných technológií a ich rozdelení a v druhej časti sa dozvedáme o teoretických poznatkoch medzinárodného obchodu a špecifických oblastiach tohto obchodu. Záverečná kapitola sa zaoberá využívanými informačnými technológiami v podnikoch, rozdelením týchto podnikov a špecifickými softvérmi, ktoré používajú medzinárodné organizácie.

Kľúčové slová:

Informačné technológie, medzinárodný obchod, softvér, podnikanie, informačný systém

ABSTRACT

Bielik, Martin: Use of Information Technologies in Business in International Trade. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Obchodná fakulta; Katedra medzinárodného obchodu. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Marián Poláček – Bratislava: OF EU, 2018, 51 s.

The aim of the thesis is to find out how the information technologies are used in business at international level and what are the benefits of using them. Thanks to achieved theoretical knowledge, we focused more on individual information technologies used in enterprises. The work is divided into three chapters. In the first chapter we learn about the theoretical knowledge of information technology and its particles, and in the second part we learn about the theoretical knowledge of international trade and specific areas of this trade. The final chapter deals with the use of information technologies in enterprises, the specific types of these enterprises and the specific software used by international organizations.

Keywords:

Information technology, international trade, software, business, information system

Obsah

Úvod	8
1. Súčasný stav riešenej problematiky	9
1.1. Charakteristika informačného systému	9
<i>1.1.1. Informačné technológie</i>	11
1.2. Charakteristika medzinárodného obchodu	15
<i>1.2.1. Funkcie zahraničného obchodu</i>	16
<i>1.2.2. Riziká pri zahraničnom obchode</i>	18
2. Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania	24
2.1. Cieľ práce	24
2.2. Metodika práce a metódy skúmania	24
3. Výsledky práce	25
3.1. Využívané informačné technológie	25
<i>3.1.1. Softvér</i>	25
<i>3.1.2. Cloud Computing</i>	28
<i>3.1.3. Sociálne siete</i>	31
<i>3.1.4. E-shopy</i>	32
3.2. Rozdelenie podnikov v medzinárodnom obchode podľa využitia IT	34
3.3. Porovnanie ekonomických softvérov	41
Záver	47
Zoznam použitej literatúry:	49

Úvod

Informačné technológie sa za posledných zopár rokov rapídne rozšírili do všetkých oblastí života. Rovnako zasiahli aj úrovne medzinárodného podnikania, vďaka ktorému sa začala upriamovať pozornosť na spôsob využitia týchto informačných systémov. Problém nastal akonáhle ľudia začali využívať nové spôsoby využitia informačných technológií, a tak sa museli podniky pre hospodársky rast prispôsobiť narastajúcemu tlaku spoločnosti a implementovať špecifické technológie do svojho podnikateľského procesu. Narastajúci tlak taktiež spôsobil, že zákazníci začali udávať nové trendy v marketingu a medzinárodnom obchode.

V dnešnej dobe sa stretávame s veľkým množstvom informačných technológií, ktoré sú využívané pri efektívnom podnikaní, aby mohli byť firmy konkurencieschopné pri medzinárodnom obchodovaní. Tieto technológie sa menia v závislosti od typu obchodu alebo geografického územia, v ktorom spoločnosti podnikajú. Vďaka vývoju technológií sa taktiež stretávame s informačnými technológiami, ktoré dokážu spĺňať funkcie, ktoré si podnikatelia pred desiatimi rokmi nevedeli predstaviť.

Naša bakalárska práca si v prvej časti stanovuje za cieľ zoznámiť sa s teoretickými poznatkami o medzinárodnom obchode a informačných technológiách, ktoré sa v priebehu posledných rokov výrazne zmenili, vďaka pôsobeniu nových trendov v týchto oblastiach.

V druhej časti práce si stanovujeme za cieľ určiť, akým spôsobom sú informačné technológie využívané v podnikaní na medzinárodnej úrovni a aké prínosy prináša ich používanie. Taktiež sa tu oboznámime so špecifickými typmi informačných technológií a ako uľahčujú obchodovanie.

1. Súčasný stav riešenej problematiky

1.1. Charakteristika informačného systému

V prvom rade si treba vymedziť pojmy, ktorými sa budeme zaoberať. V našom výskume sa budeme zaoberať najmä informačnými technológiami a ich využitím v obchode, avšak treba si uvedomiť širšiu škálu tohoto problému. Informačné technológie sú len malou časťou celku, ktorý nazývame informačný systém (IS). „Vo všeobecnosti je definovaný ako súbor ľudí, technických prostriedkov (hardvér, softvér) a dát. Úlohou tohto usporiadania je zber, prenos, uchovanie, transformácia, aktualizácia a poskytovanie dát pre ich informačné využitie ľuďmi.“¹ Z vedeckého hľadiska je nevyhnutné ponímať informačný systém ako „komplex ľudí, procesov, programových systémov, technického zázemia a organizačných pravidiel, a to všetko na zbieranie, prenos, aktualizáciu, uchovávanie a spracovávanie dát s cieľom rýchlo získať a prezentovať informácie.“² Taktiež sa stretávame s definovaním informačného systému z pohľadu manažmentu: „Pod pojmom informačný systém chápeme sústavu, pozostávajúcu z ľudí, technických a programových prostriedkov na zabezpečenie zberu, zhromažďovania, prenosu, ukladania, spracovania, výberu, distribúcie a prezentácie informácií pre potrebu rozhodovania tak, aby riadiaci pracovníci mohli vykonávať svoje riadiace funkcie vo všetkých zložkách riadiaceho systému.“³

Ďalším s pojmov je podnikový informačný systém. Podnikový informačný systém (ERP – Enterprise Resource Planning alebo EIS – Enterprise Information System) je „súbor činností, ktoré zabezpečujú zber, prenos, uchovávanie, výber, spracovanie, distribúciu a prezentáciu informácií v podniku pre potreby rozhodovania tak, aby manažéri mohli efektívne vykonávať riadiace funkcie. Hlavnou úlohou podnikového informačného systému je poskytovať dostatok relevantných, aktuálnych a presných informácií v potrebných termínoch a vo vhodnej forme na

¹ Pólya, A. a kol.: Informatika v 21. storočí (druhé upravené a rozšírené vydanie): Vyd. Ekonóm, 2014. ISBN 978-80-225-3936-4

² Kokles, M., Romanová, A.: Informačný systém podniku. Bratislava: Vyd. Ekonóm, 2007. ISBN 978-80-225-2286-1.

³ Bc. Januška. Informačný systém. [online]. Dostupné na internete:

<https://www.euroekonom.sk/informacny-system/>

prípravu rozhodnutí.“⁴ „Informačný systém podniku nie je možné kúpiť alebo predat, pretože sa vždy nejaký v organizácii nachádza. Navyše, jeho súčasťou, ktorá sa nedá oddeliť sú ľudia, pretože sú sprostredkovateľmi významnej časti informácií. Informačný systém môžu “technologicky” tvoriť len papiere, šanóny.“⁵

Keď už približne poznáme, čo tieto informačné systémy sú, treba zodpovedať aj otázku, s akými informáciami informačné systémy podniku pracujú. Vo všeobecnosti ide o všetky informácie a dáta, ktoré organizácie alebo podniky potrebujú na svoju prevádzku a správnu funkčnosť. Avšak každý podnik je iný, a tak sa aj tieto informácie líšia podľa toho, o aký podnik ide. Veľké podniky, ktoré fungujú na medzinárodnej báze, ako napr. Apple a Google, potrebujú pracovať s informáciami iným spôsobom než podnik, ktorý zabezpečuje účtovníctvo regionálne v krajine. Z celkového pohľadu sa budeme zaoberať informáciami, ktoré potrebuje spracovávať každý podnik a to sú:

Typ informácie	Oblasť použitia
o ľuďoch, ich mzdách	Riadenie ľudských zdrojov
účtovné a finančné	Riadenie financií a ekonomika organizácie
o majetku, jeho stavu, údržbe	Správa majetku
o pohyboch tovarov, dodacích lehotách	Logistika a doprava
o výrobkoch a službách, o zákazníkoch	Predaj
o stave výrobkov, výrobných potrebách, výrobné plány	Riadenie výroby a poskytovania služieb
o možnostiach zlepšovania a skutočnom stave	Riadenie kvality a procesov
o projektoch, ich stavu či o ich zákazníkoch	Riadenie projektov
o možných hrozbách	Riadenie rizík

⁴ Pólya, A. a kol.: Informatika v 21. storočí (druhé upravené a rozšírené vydanie): Vyd. Ekonóm, 2014. ISBN 978-80-225-3936-4

⁵ Informačný systém podniku (Enterprise information system). [online]. Dostupné z: <https://managementmania.com/sk/informacny-system-podniku-enterprise-information-system>

strategické plány, ich vývoj a stav	Strategické riadenie
Riadenie bezpečnosti	o prístupových právach
o tom aké máme aplikácie, hardvér a ako to riadime	Informatika a riadenie IT
rôzne neštruktúrované informácie dôležité pre firmu	Riadenie vedomostí a kontinuita organizácie

Tabuľka č.1: rozdelenie oblastí podnikania podľa využívaných typov informácií⁶

Prečo teda podniky potrebujú informačné systémy? Vždy išlo o informácie. Každá organizácia potrebuje na svoju funkčnosť informácie, ktoré vie uplatniť správnym smerom. Na to, aby vedeli tieto dáta podniky správne aplikovať v správnom čase a na správnom mieste, potrebujú k tomu zodpovedajúce technológie. A keď sa tieto technológie zladia s použitím a predávaním informácií, hovoríme o podnikovom informačnom systéme.

1.1.1. Informačné technológie

Ako sme už spomenuli, informačné systémy sú základným pilierom zužitkovania informácií v podniku, keďže zahrňujú všetky veci, ktoré pracujú s alebo pôsobia na informácie ako informačné technológie, ľudí, procesy a metódy zberu. My sme sa však zamerali predovšetkým na informačné technológie. V prvom rade bolo potrebné definovať, čo informačné technológie sú. Pojem informačné technológie (skratka IT) je podľa ITIL® definovaný ako „technológie pre uloženie, odoslanie, alebo spracovanie informácií, pričom typicky medzi ne patria počítače, telekomunikácie, aplikácie a ďalší software“.⁷

Avšak za posledné obdobie sa toto tvrdenie rozšírilo o komunikačnú zložku, a preto sa v knihách môžeme stretnúť taktiež s pojmom informačné a komunikačné technológie (IKT). „Pojem informačných a komunikačných technológií (IKT) poukazuje na technický aspekt, teda na to, že technológie sú výpočtové a komunikačné prostriedky, postupy a informačné zdroje, späté so zameraním na spracovávanie informácií.“⁸ Ako môžeme vidieť, hlavným rozdielom

⁶ Informačný systém podniku (Enterprise information system). [online]. Dostupné z:

<https://managementmania.com/sk/informacny-system-podniku-enterprise-information-system>

⁷ Čo je to služba IT. [online]. Dostupné z: <https://www.bestpractice.sk/sk/Best-practice/-ITSM-ITIL/Co-je-to-sluzba-IT.alej>

⁸ Informačné a komunikačné technológie (IKT). [online]. Dostupné z: <http://pdf.truni.sk/e-ucebnice/informacna-gramotnost/data/de9f52fb-6a45-4cdd-954e-e13e051f58af.html?ownapi=1>

medzi IT a IKT je, že definícia IKT bola rozšírená o poskytovanie informácií používateľom. V našej práci sa budeme zaoberať hlavne informačnými technológiami ako takými, ale nesmieme zabúdať na to, že patria aj pod komunikačnú zložku, pretože v konečnom rade ide o spôsob, akým tieto informácie dokáže používateľ použiť a ako mu budú podané.

Prečo teda sú informačné technológie tak dôležité pre podniky? Kedysi príkladom informačných technológií boli klasické médiá ako papiere a šanóny alebo tabuľa, kde boli informácie prezentované a zdieľané. Avšak toto zdieľanie bolo limitované, a preto postupom času sa začali používať moderné varianty informačných technológií v podobe hardvéru a softvéru, ktoré mali veľký vplyv na dostupnosť a spôsob zaobchádzania s dátami a informáciami. Technológie ale nie sú cieľom informačného systému, sú iba jeho prostriedkom - nástrojom. Napriek tomu ale veľmi dôležitým, pretože pomáhajú riešiť určité okruhy problémov, procesov.

1.1.1.1. Hardvér

Slovo hardvér pochádza z anglického slova hardware. „Je to vlastne technické vybavenie počítača. Medzi hardvér patria všetky počítače a ich súčasti, periférie (zobrazovacie jednotky, zariadenia na vstup a výstup údajov) a tiež zariadenia, ktoré je možné pripojiť k počítaču. Zjednodušene je to všetko to „čo sa dá chytiť“, všetko hmotné čo patrí k počítaču.“⁹

Existuje teda viacero typov hardvéru a preto je potrebné si tieto typy aj patrične rozdeliť. Delíme ich na:

- 1) **Samotné počítače**, teda koncové zariadenia užívateľov ako sú stolné počítače, tablety, notebooky, ultrabooky, smartphones a dokonca aj napríklad čítačky kníh.
- 2) **Serverový hardvér** (server) a to Rack server, Tower server, Blade server, NAS server.
- 3) **Sieťová infraštruktúra** ktorá sa ďalej delí medzi aktívne a pasívne sieťové prvky.
- 4) **Vstupné a výstupné zariadenia** alebo periférie ako sú myši a klávesnice, monitory, skenery, tlačiarne, externe dátové úložiská.
- 5) to sú jednotlivé **komponenty a príslušenstvo** ako napríklad káble, reproduktory, mikrofóny, slúchadlá, pamäťové médiá, grafické karty, chladiče, mechaniky (CD,

⁹ Hardvér. [online]. Dostupné z: <http://pdf.truni.sk/e-ucebnice/usi/data/e286ca25-f834-4bf2-b3bf-2e3a8a08087e.html?ownapi=1>

DVD, BD), operačné pamäte, pevne disky (HDD, SSD), radiče, procesory, Wi-Fi a Bluetooth karty, základné dosky, zdroje a záložné zdroje, zvukové karty.¹⁰

Samozrejme každá z uvedených častí sa skladá z ďalších menších dielov a existuje množstvo ďalších pojmov charakterizujúcich nové, iné časti hardvéru. V praxi platí, čím lepšie je daný počítač hardvérovo vybavený, vtedy je výkonnejší a užitočnejší, pretože zvláda spracovávať viacero komplexnejších funkcií. Avšak hardvér je v podstate iba železom a nedokáže fungovať bez „duše“, ktorú v počítači tvorí softvér. Aby užívateľ dokázal naplno používať počítač podľa svojich potrieb, musia tieto technológie spolupracovať precízne.

1.1.1.2. *Softvér*

Slovom softvér, z anglického slova software, označujeme programové vybavenie počítača – čiže všetky možné aplikácie, ktoré sa dajú na počítači spustiť. Softvér má na rozdiel od hardvéru nemateriálnu podobu. Je to časť počítača, bez ktorej je počítač len mŕtva hromada železa. Až softvér robí z počítača užitočného pomocníka človeka. „Medzi softvér zaraďujeme tak operačné systémy a ovládače zariadení, ako aj všetky druhy aplikačných programov, napríklad textové editory a iné kancelárske aplikácie, grafické aplikácie, aplikácie na prehrávanie multimédií, hry a všetky ostatné programy. Počítačový softvér vyrábajú programátori, grafici v rôznych spoločnostiach, alebo tiež v komunite používateľov. Podľa toho rozlišujeme softvér platený a neplatený. Bezplatný softvér je softvér voľne šíriteľný a prístupný každému. Platený softvér sa môže používať vtedy, ak si zaplatíme licenciu na jeho používanie.“¹¹

Existuje viacero druhov softvérov ako napríklad **freeware**, ktorý je voľne šíriteľný a používateľný bez akýchkoľvek poplatkov a obmedzení s výnimkou zásahu do zdrojového kódu. Ide zvyčajne o reklamné programy, nenáročné hry a demoverzie pripravovaných programov. Ďalej to môže byť **Shareware**, čiže „najprv skús a potom zaplať“. V skúšobnej dobe je možné ho používať bezplatne, ale po skončení skúšobnej doby sa nesmie program bez zaregistrovania používať. Potom poznáme aj označenie ako Demo alebo Beta verzia. **Demo** verzie sa používajú na nalákание a na kúpu daného softvéru. Je to väčšinou malá časť celého softvéru poskytnutá zadarmo na skúšku a k tejto verzii má väčšinou prístup široká verejnosť. **Beta** verzia je naopak

¹⁰ Hardvér (Hardware). [online]. Dostupné z: <https://managementmania.com/sk/hardver>

¹¹ Softvér. [online]. Dostupné z: <http://pdf.truni.sk/e-ucebnice/usi/data/50f7cc45-dc0b-4e26-8d13-8d7f38f58ffc.html?ownapi=1>

nedokončený softvér poskytovaný väčšinou úzkemu okruhu ľudí na otestovanie a následné od komunikovanie informácií na vyriešenie problémov a vylepšenie systému.¹²

Nás však budú zaujímať hlavne softvéry, ktoré podniky používajú na ekonomické pôsobenie, a ktoré dokážu zjednodušiť podnikanie. Takéto softvéry väčšinou patria do skupiny platených softvérov a sú vyrábané na zákazku pre dané firmy alebo sú vyrábané pre „širokú verejnosť“, avšak podniky si ich potom môžu upraviť podľa svojej potreby. Spoľahlivý ekonomický softvér je jediným pomocníkom v boji s desiatkami tlačív a výkazov, ktoré treba včas odovzdať. Dokáže ušetriť kopu času a starostí. Je toho naozaj veľa, čo musí podnikateľ alebo živnostník zvládnuť, aby jeho podnikanie bolo voči štátu korektné.

¹² Software a základné pojmy operačných systémov. [online]. Dostupné z: <https://melisko.webnode.sk/news/software-a-zakladne-pojmy-operacnych-systemov/>

1.2. Charakteristika medzinárodného obchodu

Keď už sme si definovali technologické aspekty nášho výskumu, je potrebné si definovať aj to, čo zahŕňa medzinárodný obchod, aký je rozdiel medzi medzinárodným a regionálnym obchodom, a akým rizikám sú podniky vystavené pri podnikaní v medzinárodnom obchode.

„Medzinárodný obchod zahŕňa medzinárodnú výmenu tovarov a služieb medzi skupinou krajín v rámci medzinárodného zoskupenia. Má nezastupiteľné miesto pri rozširovaní spotrebných možností krajín, pretože umožňuje krajine spotrebovať viac tovaru, ako by spotrebovala v situácii, keby boli hranice uzavreté. Prínos je v tom, že umožňuje rozšíriť sortiment spotreby o statky, ktoré krajina z rôznych dôvodov nie je schopná vyrobiť. Je to súhrn zahraničných obchodov niekoľkých krajín. Je súčasťou svetového obchodu.“¹³

„Zahraničný obchod je obchod jednej národnej ekonomiky s inou národnou ekonomikou resp. viacerými národnými ekonomikami, kde tovar alebo služby prekračujú hranice štátu prostredníctvom obchodných operácií najčastejšie formou vývozu. Zahraničné vzťahy zahŕňajú ekonomické, politické, kultúrne, finančné vzťahy.“¹⁴ „Je to jeden zo spôsobov zapojenia národného hospodárstva jednej krajiny do medzinárodnej deľby práce s inými krajinami. Je súčasťou národného reprodukčného procesu, pričom má pomerne samostatné postavenie. Zahranično-hospodárska politika štátu je súčasťou hospodárskej politiky štátu a tvorí súhrn zásad a opatrení, ktorými štát usmerňuje oblasť zahraničného obchodu.“¹⁵

Keďže ide o obchod von zo štátu, hovoríme o otvorenej ekonomike štátu, pretože má voľné väzby so zahraničnými ekonomikami. Je otvorená v takom rozsahu, v akom vymieňa tovary, služby alebo kapitál. Ďalej sa stretávame najmä s pojmami vývoz (export) a dovoz (import) a HDP (hrubý domáci produkt). Toto sú ukazovatele, ktoré nám hovoria pri správnom

¹³ Zahraničný obchod – funkcie, úlohy, význam. [online]. Dostupné z:

<https://www.euroekonom.sk/obchod/zahranicny-obchod/zahranicny-obchod-funkcie-ulohy-vyznam/>

¹⁴ Danková, Anna. *Úloha zahraničného obchodu v národnej ekonomike*: Bakalárska práca. Vedúci práce: Ing. Voľanská Zuzana, PhD. Banská Bystrica, 2015. [online]. Dostupné z:

<https://is.ambis.cz/th/wjs13/Bakalarska-praca.pdf>

¹⁵ Zahraničný obchod – funkcie, úlohy, význam. [online]. Dostupné z:

<https://www.euroekonom.sk/obchod/zahranicny-obchod/zahranicny-obchod-funkcie-ulohy-vyznam/>

použití, akú má krajina otvorenú ekonomiku, aká je jej obchodná bilancia, porovnávame nimi napríklad aj konkurencieschopnosť daných krajín vo svetovom obchode.¹⁶

Podľa týchto poznatkov vieme teda určiť najväčšie rozdiely medzi zahraničným obchodom a vnútroštátnym obchodom. Vďaka zahraničnému obchodu sa do krajiny dostanú tovary, ktoré sa v danom štáte nedajú vyrábať, napríklad kvôli geografickej polohe. Taktiež obchod s inými krajinami spôsobil, že sa krajiny snažia obchodovať s výrobkami, v ktorých majú komparatívnu výhodu oproti ostatným krajinám. Vďaka zahraničnému obchodu tiež vieme porovnávať ceny výrobkov predávaných v jednej krajine s cenami v iných krajinách, môžeme porovnávať úroveň výroby domácej krajiny s výrobou v zahraničí. Ďalej rozširuje ponuku v krajine vďaka väčšiemu sortimentu výrobkov alebo služieb, zvyšuje pracovné príležitosti, a tým sa podieľa na znížení celkovej nezamestnanosti v krajine. Rozvíja konkurenciu v národnej ekonomike, pretože dovoz zahraničných výrobkov zabraňuje monopolnému postaveniu výrobcov v domácej ekonomike. Zahraničný obchod má aj pozitíva v oblasti politiky alebo kultúry. Z politického hľadiska upevňuje vzťahy medzi krajinami a prehľbuje vzájomnú závislosť medzi krajinami. Z kultúrneho hľadiska umožňuje spoznávať kultúru, spôsob života a umenie iných krajín. Avšak treba spomenúť aj negatívne stránky zahraničného obchodu. Dovozy tovarov môže skomplikovať rozvoj domácich odvetví, najmä teda začínajúcich podnikov, ktoré nie sú konkurencieschopné. Taktiež, ak sa krajina zameria na obchod s jednou krajinou alebo na obchod s jedným druhom tovaru, ak sa stane niečo negatívne v danej krajine, ako napríklad zmena hospodárskej politiky, pokles dopytu po danom tovare, tak to má aj negatívny dopad na domácu krajinu.¹⁷

1.2.1. Funkcie zahraničného obchodu

Medzi ekonomikami jednotlivých krajín nájdeme výrazné rozdiely, ale aj tak môžeme určité funkcie označiť ako všeobecne platné. Medzi ne patrí transformačná funkcia, rastová funkcia a funkcia zahraničného obchodu ako bariéry rastu domácej ekonomiky. Môžeme sa

¹⁶ Lisý, J. a kol.: *Ekonomía v novej ekonomike*. Vyd: Iura Edition, 2007. ISBN 978-80-8078-164-4

¹⁷ Zahraničný obchod. [online]. Dostupné z:

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=6&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwiIyobDmNjbAhWFhqYKHVS6BcgQFghPMAU&url=https%3A%2F%2Fsoukh.edupage.org%2Ffiles%2FZahranicny_obchod.doc&usq=AOvVaw1Xb0perTZDJqB6jL6vxnq

však stretnúť aj ešte s doplňujúcimi názormi, keďže niektorí autori tvrdia, že sem patri aj parametrická a proporcionálna funkcia.

1. Transformačná funkcia - Prvotným zmyslom ekonomických vzťahov so zahraničím je transformačné pôsobenie zahraničného obchodu. Táto funkcia znamená, že zahraničný obchod mení, teda transformuje, štruktúru domácej produkcie, respektíve domácich zdrojov, na štruktúru požadovanú v oblasti využitia (výrobného alebo finálneho).¹⁸

„Za vyšší typ transformačného pôsobenia vonkajších ekonomických vzťahov na národnú ekonomiku je označovaná tzv. transmisná funkcia. Transmisná funkcia spočíva v prenose vedecko-technických poznatkov, informácií o nových parametroch, technicko-úžitkových vlastnostiach alebo inováciách. V poslednej vývojovej dekáde je chápaná ako proces „učenia sa vo vzťahu k zahraničiu“ a je označovaná za najzávažnejšiu a najdynamickejšiu funkciu, pokiaľ ide o vplyv vonkajších ekonomických vzťahov na danú krajinu.“¹⁹

2. Funkcia ekonomického rastu - Plnenie princípu ekonómie času je jeden zo zmyslov zapojenia krajiny do medzinárodnej deľby práce. Uplatnenie tohto princípu znamená zvýšenie tempa rastu nad rozvojové možnosti v rámci izolovanej národnej ekonomiky, z pohľadu efektu rastu je dôležitá štruktúra aplikovanej náhrady domácej produkcie dovozom tovaru alebo využitím zahraničných zdrojov. Práve rastová funkcia zahraničného obchodu súvisí s vytváraním špecializačného profilu ekonomiky, a to hlavne v relatívne malých ekonomikách je štruktúra domáceho hospodárstva výrazne ovplyvnená exportnou výkonnosťou a konkurenčnou schopnosťou výrobkov danej krajiny na zahraničných trhoch.²⁰

3. Zahraničný obchod ako bariéra rastu domácej ekonomiky - Niektoré teórie hovoria o tom, že sa zahraničný obchod z potenciálnych faktorov môže stať možno len dočasnou brzdou a činiteľom zaostávania v ekonomike. Takéto teórie boli označované za protekcionistické tzv. detského alebo aj nezrelého priemyslu. Takéto teórie prichádzajú k záveru, že pokiaľ priemyselné odvetvia určitej krajiny sú v počiatočnej fáze vývoja, tak krajina nie je schopná čeliť zahraničnej konkurencii a slobodný obchod bude znamenať poškodenie

¹⁸ Černohlávka, E., Plchová, B. a kol.: *Zahraniční obchod*. Bankovní institut, a.s., Praha 2005.

¹⁹ Baláž, P. a kol.: *Medzinárodné podnikanie*. SPRINT, Bratislava 2010. ISBN 978-80-89393-18-3

²⁰ Beneš, V. a kol.: *Zahraniční obchod*. Grada 2004. ISBN 80-247-05558-3

domácej ekonomiky. Dôraz sa kládol na potrebu štátneho protekcionizmu, až do doby dosiahnutia zrelosti domáceho priemyslu. Indický ekonóm Jagdish Bhagwati v polovici 50. rokov sformuloval teóriu o sebapoškodzujúcom raste, kde hovorí o ekonomickom poklese menej vyspelých krajín pod vplyvom zvyšovania ponuky exportných komodít týchto krajín.²¹

4. Parametrická funkcia — Význam tejto funkcie spočíva v tom, že umožňuje porovnávať jednotlivé technicko-úžitkové charakteristiky, ale aj cenové a iné podmienky, za ktoré sú tovary ponúkané na medzinárodných trhoch. Parametrická funkcia medzinárodného obchodu v súčasnej etape, kedy sa medzinárodné ekonomické súťaženie neustále zostruje, a kde technicko-úžitkové vlastnosti výrobkov vecne spĺňa väčšina producentov, nadobúda zvlášť dôležitý význam.²²

5. Proporcionálna funkcia – Medzinárodný obchod má nezastupiteľnú úlohu pri zabezpečovaní proporcionality reprodukčných procesov prebiehajúcich v každej národnej ekonomike. Stratégia vyrábať a vyvážať tovary, v ktorých krajina implantuje vlastné komparatívne výhody a zároveň dovážanie komodít, pri ktorých produkcii takéto výhody nepoužíva, je hlavným nástrojom na to, aby sa medzi vzájomnými zahraničnoobchodnými aktivitami a celkovým vývojom domácej ekonomiky nachádzali optimálne proporcie.²³

1.2.2. Riziká pri zahraničnom obchode

Najdôležitejšie však je si uvedomiť, že zatiaľ čo riziko obchodovania medzi podnikmi pri vnútroštátnom obchode je zväčša malé a závisí skôr od ekonomickej situácie krajiny alebo regiónu, podnikanie v zahraničnom obchode prináša so sebou oveľa viac rizík. Tieto riziká môžeme všeobecne rozdeliť do podskupín:

- Podľa diverzifikácie:
 - riziko v exporte
 - riziko v importe
- Podľa merateľnosti:
 - merateľné riziko

²¹ Funkcie zahraničného obchodu. [online]. Dostupné z: <https://www.euroekonom.sk/funkcie-zahranicneho-obchodu/>

²² Baláž, P. a kol.: *Medzinárodné podnikanie*. SPRINT, Bratislava 2010. ISBN 978-80-89393-18-3

²³ Baláž, P. a kol.: *Medzinárodné podnikanie*. SPRINT, Bratislava 2010. ISBN 978-80-89393-18-3

- nemerateľné riziko
- Podľa sféry pôsobnosti:
 - všeobecné riziko
 - špecifické riziko
 - vnútorné riziko
 - vonkajšie riziko
- Podľa príčin vzniku:
 - vady tovaru
 - úradné závary
 - trh

Avšak aby sme dokázali riziko riadne identifikovať, boli vytvorené skupiny, podľa ktorých rozdeľujeme riziká, podľa toho do akej oblasti patri:

1. komerčné riziká,
2. politické riziká,
3. osobitné právne a kurzové rizika.

Komerčné riziká tvoria systém väčších i menších rizík, týkajúcich sa hlavne medzinárodných obchodno-finančných transferov. Komerčné riziká v zmluvných vzťahoch vyplývajú z nebezpečenstva, že zahraničný partner nedodrží uzavretú zmluvu buď preto, že nie je ochotný, alebo preto, že nie je schopný kontrakt dodržať. Komerčné riziká sú druhmi rizík, ktoré môžu dosahované výsledky ovplyvniť hlavne v negatívnom smere. Sú jedným z mála druhov rizík, pri ktorých možno aplikovať ochranu cestou ich minimalizácie. Tieto riziká sú ovplyvnené kvalitou práce subjektov vo sfére zahranično-ekonomických vzťahov, ich schopnosťou odhadovať riziká a voliť vhodné cesty ich obmedzenia. Komerčné riziká môžeme rozdeliť na tieto formy:²⁴

- 1) Trhové riziko
 - a) riziko odbytu – možnosť vzniku straty predávajúceho v dôsledku nepredajnosti výrobku na trhu,

²⁴ Riziko, charakteristika a význam. [online]. Dostupné z:

<https://www.euroekonom.sk/download2/medzinarodny-obchod/Klasifikacia-medzinarodnych-rizik.pdf>

- b) riziko nákupu – je spojené s možnosťou, že kupujúci nezíska na trhu potrebný výrobok,
- c) riziko zmeny cenových relácií.

2) Riziko neprevzatia tovaru

Predstavuje nebezpečenstvo, že zahraničný odberateľ:

- a) odmietne odobrať dovezený tovar – riziko neuskutočnenia transferu,
- b) úplne zruší objednávku – riziko zrušenia kontraktu,
- c) modifikuje objednávku – úplne alebo čiastočne. V prípade čiastočnej alebo úplnej modifikácie sa môže stať, že exportér nebude schopný vyhovieť objednávke a stratí kontrakt.²⁵

Toto riziko môže viesť k stratám v dôsledku predaja tovaru inému zákazníkovi za nižšiu cenu, vynaložených nákladov na dopravu späť do krajiny alebo dopravu do tretej krajiny. Možnosť obmedzenia tohto rizika spočíva najmä vo voľbe vhodnej platobnej podmienky, v použití záruk, v zaobstaraní si čo najpresnejších informácií o zahraničnom partnerovi.

3) Riziko z nezaplatenia - hrozí v prípade keď:

- a) importér nemôže (platobná neschopnosť – z dôvodu zhoršenia finančnej situácie nie je schopný splniť svoj platobný záväzok) alebo nechce zaplatiť (platobná neochota),
- b) importér nezaplatí načas – nedodržanie termínu platby,
- c) importér nechce zaplatiť cenu, ktorá je fakturovaná,
- d) platobnej neschopnosti banky importéra.

Prevenčia proti riziku z nezaplatenia nie je jednoduchá. Pred uzatvorením kontraktu je potrebné preveriť obchodného partnera s dôrazom na jeho: likviditu, zadlženosť, dobu inkasa pohľadávok, úhrady záväzkov, obraty na bežnom účte a zároveň preveriť bonitu jeho banky.²⁶

4) Tovarové riziko

²⁵ Riziká v zahraničnom obchode. [online]. Dostupné z:

<https://www.euroekonom.sk/obchod/zahranicny-obchod/rizika-v-zahranicnom-obchode/>

²⁶ Riziká v zahraničnom obchode. [online]. Dostupné z:

<https://www.euroekonom.sk/obchod/zahranicny-obchod/rizika-v-zahranicnom-obchode/>

Patrí k rizikám postihujúcim importéra predovšetkým vtedy, ak ide o riziko neplnenia podmienok dodávky podľa zmluvy. Ide o nebezpečenstvo, že exportér tovar nedodá, prípadne, že ho dodá v inom ako dohodnutom množstve, kvalite a čase. Medzi najčastejšie princípy patria: výrobné alebo finančné problémy, zdržanie v doprave a pod. Tovarové riziko možno znížiť kontrolou tovaru pred naložením, a to kontrolou množstva podľa objednávky odberateľa, ďalej kontrolou kvality.²⁷

5) Transportné riziko – dopravné riziko

Pri dopravnom riziku ide o nebezpečenstvo, že tovar bude počas prepravy poškodený, zničený alebo odcudzený. Transportné riziko sa týka tak importéra, ako aj exportéra. V rámci tohto rizika do popredia vystupujú najmä nasledujúce príčiny vzniku rizík:

- Nezávislé od ľudskej vôle– sem patria najmä udalosti ako sú zemetrasenia, blesk, sopečná činnosť a pod.
- Vyplývajúce z ľudskej činnosti– napr. nehody dopravných prostriedkov, pokiaľ vznikli nedostatkami v ich technickom stave, nedostatky pri naložení nákladu a pod.
- Vyplývajúce z prirodzenej povahy tovaru– sem patrí rozbitie krehkých predmetov, vytečenie tekutín a pod.
- Iné príčiny ako napr. pôsobenie hmyzu, rádioaktívneho žiarenia a pod.

Spôsoby riešenia transportného rizika:

- Poistenie prepravy (KARGO),
- Poistenie dopravného prostriedku (KASKO),
- Poistenie nákladu.²⁸

Politické riziká sú riziká vzťahujúce sa na hospodársku alebo politickú situáciu v krajinách obchodných partnerov. Ide o ohrozenie zisku, v extrémnych prípadoch aj o ohrozenie existencie podniku. Dôvody vzniku vyplývajú zo zmien v politickom okolí podniku.

²⁷ Sivák, R. a kol.: Financie. Vyd: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-8168-232-2

²⁸ Riziká v zahraničnom obchode. [online]. Dostupné z:

<https://www.euroekonom.sk/obchod/zahranicny-obchod/rizika-v-zahranicnom-obchode/>

Najčastejšie sú to vojna, nepokoje, revolúcie, bojkot, štrajky, blokáda, občianske vojny. Od ekonomickej zdatnosti konkrétnej firmy závisí aj eliminácia škôd.²⁹

Medzi politické riziká radíme tieto typy rizík:

- Moratórium – opatrenie, keď zaplatenie a transfer dlžnej sumy štát nepovolí v čase splatnosti pohľadávky, ale povolí len čiastočné zaplatenie, prípadne nariadi odklad platby.
- Výmenné riziko – peniaze, ktoré už importér vyplatil svojej banke, nemožno v dôsledku štátnych opatrení importujúcej krajiny a v dôsledku nedostatku devíz vymeniť za žiadnu cudziu menu.
- Transferové riziko – peniaze vyplatené importérom banke nemožno previesť do zahraničia, pretože importujúca krajina z hospodárskopolitických príčin nechce takýto transfer povoliť.³⁰

Osobitné druhy rizík tvoria zvláštnu skupinu. Do tejto skupiny patria tieto druhy rizík:

Kurzové riziko - spočíva v zmene výmenných kurzov medzi menami zmluvných partnerov, prípadne medzi domácou menou a treťou menou, v ktorej má byť záväzok vyrovnaný. Toto riziko sa vzťahuje na obdobie medzi uzavretím dohody a peňažným splnením zmluvy. Subjekt berie na seba riziko už okamihom predloženia záväzného návrhu zmluvy.

Riziko pohybu úrokových sadzieb - vyskytuje sa najmä z pozície existencie dodávateľsko-odberateľských úverov s pohyblivou úrokovou sadzbou a pri realizácii peňažných platieb alebo úhrady pohľadávky v inom termíne splatnosti. Riziko pohybu úrokových sadzieb spravidla pôsobí spolu s kurzovým rizikom.

Inflačné riziko - predstavuje možnosť utrpieť stratu alebo dosiahnuť zisk v dôsledku inflačného vývoja. Typickým príkladom je ovplyvňovanie úverových vzťahov, pri ktorých v dôsledku inflačného vývoja príslušnej meny veriteľ stráca. V zahraničnoobchodných vzťahoch pôsobí toto riziko spolu s rizikom kurzovým.

²⁹ Riziká v zahraničnom obchode. [online]. Dostupné z:

<https://www.euroekonom.sk/obchod/zahranicny-obchod/rizika-v-zahranicnom-obchode/>

³⁰ Riziko, charakteristika a význam. [online]. Dostupné z:

<https://www.euroekonom.sk/download2/medzinarodny-obchod/Klasifikacia-medzinarodnych-rizik.pdf>

Právne riziko - základným problémom je aké, resp. koho právo, sa použije pri právnych sporoch. Jedným zo spôsobov riešenia právnych sporov môže byť i doložka v zmluve alebo samotná zmluva o rozhodcovskom konaní.

Riziká pri zahraničných investíciách - pri rozhodovaní o zahraničných investíciách je nevyhnutné zohľadňovať a oceňovať riziká krajín, v ktorých sa má investovať. Riziko zahŕňa politické a ekonomické riziká.

a) **Riziká prírodných a technických katastrof.**³¹

³¹ Riziká pri vývoze. [online]. Dostupné z: <http://www.sario.sk/sk/exporters/why-export/rizika-pri-vyvoze>

2. Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

2.1. Cieľ práce

Technológie ako také, sú predmetom diskusie vo všetkých oblastiach života. Pri podnikaní sa začali využívať technológie, aby zjednodušili proces podnikania. Závisí, aké technológie daný podnik použije, avšak keďže nás zaujímajú informačné technológie, tak sme sa sústredili práve na túto skupinu technológií.

Naša bakalárska práca si dala za cieľ zistiť, akým spôsobom sú informačné technológie využívané v podnikaní na medzinárodnej úrovni a aké prínosy prináša ich používanie. Pomocou čiastkových cieľov sme sa dopracovali k niekoľkým typom informačných technológií a k tomu, aké výhody a nevýhody sú spojené s ich užívaním.

2.2. Metodika práce a metódy skúmania

Práca je zameraná na využitie informačných technológií v podnikaní, pričom objasniť daný problém nám umožnila kombinácia odporúčanej slovenskej i zahraničnej literatúry a taktiež dostupné internetové zdroje a iné záverečné práce.

Pozorovanie správania používateľov IT nám pomohlo načerpať mnoho teoretických a praktických vedomostí, ktoré nám slúžili ako pomôcka pri písaní našej bakalárskej práce. Následne sme sa pomocou vedeckých metód indukcie, dedukcie, vedeckej abstrakcie, analýzy a syntézy snažili problematiku využitia informačných technológií detailnejšie rozobrať.

Vďaka teoretickému náhľadu na problematiku o využití informačných technológií sme následným zberom praktických informácií dokázali dospieť k záverom, akým spôsobom a aké prínosy má využitie informačných technológií v medzinárodnom obchode.

Po priblížení základných pojmov súvisiacich s témou našej bakalárskej práce sme sa bližšie pozreli na konkrétne informačné technológie využívané firmami, či už na medzinárodnej alebo regionálnej úrovni a komparáciou týchto informačných technológií, ktoré dané podniky využívajú, sme pochopili ich kvalitatívne rozdiely medzi skúmanými produktami a ako ich podniky využívajú vo svojom podnikaní pre lepší hospodársky úžitok.

3. Výsledky práce

3.1. Využívané informačné technológie

3.1.1. Softvér

Naším výskumom sme dospeli k porozumeniu tejto oblasti, avšak niektoré výsledky nás aj nečakane prekvapili. Po prvé je potrebné povedať, že čo sa týka informačných technológií, tak podniky sa najviac sústreďujú na využívanie ekonomických softvérov. Každý podnik využíva aspoň jeden softvér, ak je to pre daný podnik potrebné, avšak niektoré firmy využívajú viacero softvérov pre iné oddelenia podniku. Spôsob ich využitia sa líši podľa oddelenia, v ktorom sú použité a, samozrejme, aj od podniku a oblasti, v ktorom podniká. Taktiež sme zistili, že to, aký model softvéru podnik používa, závisí od toho, aký je pre nich prijateľnejší, či už po finančnej alebo používateľskej stránke.

Pre výber toho správneho softvéru existuje mnoho rád a postupov. My by sme tu chceli spomenúť zopár rád, s ktorými sme sa stretli pri našom výskume, alebo ktoré by sme vďaka našim výsledkom mohli poskytnúť my.

- 1) **Aktuálnosť** – Ako pri každom softvéri, či už ekonomickom alebo všeobecnom, alebo aplikácii, ktorú používame v telefóne aj my, je aktuálnosť veľmi dôležitým faktorom pre správnu funkčnosť. Je dôležité si vybrať softvér, ktorý je stabilne podporovaný výrobcom a pravidelne aktualizovaný, aby dokázal plniť požadované funkcie. Aktuálny softvér by mal taktiež zaručiť zapracovanie najnovších legislatívnych zmien.
- 2) **Funkcie, ktoré šetria čas** – Podnikatelia by nikdy neinvestovali svoje finančné prostriedky na nákup takých ekonomických softvérov, ktoré by neuľahčovali podnikateľskú činnosť. Je potrebné aby tieto softvéry automatizovali niektoré činnosti pri podnikaní, ako napríklad automatické kontroly, automatické zaúčtovanie a predkontácie, hromadné úpravy alebo pred vyplňanie tlačív a ich elektronické podanie a pod. Tieto funkcie dokážu ušetriť desiatky minút času a taktiež zvýšiť efektivitu práce. Správny ekonomický softvér obsahuje množstvo pokročilých funkcií, ktoré používateľom pomáhajú a umožňujú im spracovať účtovníctvo a mzdy

komfortne s dôrazom na elimináciu možných chýb a preklepov, napríklad pri automatickom spracovaní bankových výpisov alebo zaúčtovaní faktúr.

- 3) **Rýchlosť** – Tento faktor je závislý od dvoch premenných. Po prvé, každý softvér, či už ide o ekonomický alebo nie, je závislý od platformy, na ktorej „beží“ a od komponentov, ktoré táto platforma obsahuje. Keďže vo väčšine prípadov ide o stolný počítač, rýchlosť softvéru a jeho funkcií je závislá od príslušenstva daného počítača, ako pamäťová doska, základná doska, grafická karta a pod. Po druhé je rýchlosť softvéru závislá od používateľa. „Keď sa v programe používateľ zorientuje, je schopný v ňom pracovať naozaj rýchlo. Ak vie, kam kliknúť, vie naplno využiť všetky funkcie, pohodlne a prehľadne filtruje údaje alebo využíva klávesové skratky, ktoré mu umožnia robiť rutinné práce rýchlosťou blesku. V kvalitnom ekonomickom programe na počítači je to možné. To je aj jeho veľká výhoda oproti online účtovníctvu, kde musíte čakať na zobrazenie každej stránky pár sekúnd, čo vašu prácu zbytočne spomaľuje.“³²
- 4) **Prehľadnosť a používateľsky orientovaný** – Treba pravdivo povedať, že či už ide o softvér alebo aplikáciu, akonáhle sa v nej nedokážeme zorientovať, strácame záujem používať takýto program, a preto ho väčšinou už ani nechceme otvoriť. Samozrejme, závisí taktiež od samotnej osobnosti používateľa, ale väčšina ľudí radšej používa program, ktorý je prehľadný, príjemný na používanie, a taktiež prináša vlastné spôsoby upravenia podľa daného používateľa pre efektívnejšiu a lepšiu prácu.
- 5) **Hotline a poradenstvo** – V poslednej dobe sa kladie väčší dôraz na zákaznícku podporu a hotline pri práci s ekonomickými softvérmi. Ak sa vyskytne pre používateľa problém, s ktorým si neviem poradiť sám alebo nemá dostatok času na samostatné vyriešenie problému, tak sa môže obrátiť na zákaznícku linku – hotline, ktorá je najrýchlejšou cestou k vyriešeniu daného problému. V minulosti to bola väčšinou platená služba, avšak v súčasnosti väčšina firiem poskytuje túto službu v cene softvéru.

³² Ako si vybrať kvalitný ekonomický softvér? Máme pre Vás 7 tipov!. [online]. Dostupné z: <https://zilina.dnes24.sk/ako-si-vybrat-kvalitny-ekonomicky-softver-mame-pre-vas-7-tipov-197354>

- 6) **Podpora** – Školenia, video školenia, bezplatné video návody, odborné publikácie, návody a ďalšie materiály by mali byť základnými kameňmi starostlivosti o používateľa ekonomického softvéru. Treba si vybrať dodávateľa programu, ktorý sa o svojich používateľov stará a ponúka im široké možnosti, ako získať nové informácie k legislatíve, zmenám alebo práci v programe. Podpora ide ruka v ruke s poradenstvom a môžeme tiež hovoriť aj o podpore, ako vyriešiť problém alebo nefunkčnosť programu.
- 7) **Cena** - Cena softvéru je pre mnohých na prvom mieste, keďže ide o ich finančné prostriedky a každý podnikateľ sa snaží investovať do produktov, ktoré mu prinesú úžitok. Je však potrebné si uvedomiť, že aj pri softvéri platí, že kvalitné produkty s vysokou pridanou hodnotou majú svoju cenu. Niekedy sa však môže stať, že natraťme aj na softvér, ktorý je pre nás viac „user-friendly“ a obsahuje podobné funkcie, avšak je lacnejší. „Vždy treba zvážiť všetky aspekty ceny, pretože si nekupujeme obraz, ktorý povésime na stenu a budeme sa neho pozerieť. Kupujeme si softvér – nástroj, ktorý budeme denne používať. Pomocníka, ktorý nám umožní pracovať rýchlejšie, ušetrí náš čas a zjednoduší našu prácu. Kupujeme si aj podporu, poradenstvo a služby, na ktoré sa môžeme spoľahnúť a ktoré nám pomôžu rýchlejšie vyriešiť naše otázky. Kupujeme si našu spokojnosť.“³³

Prínosom skoro všetkých firiem je možnosť vyskúšať ich softvér na demo alebo štart verzii. Na demo verzii väčšinou používateľ nájde už údaje niektorej fiktívnej firmy, ktoré nie je možné meniť. Štart verzia je zase spôsob, kde ide o plnohodnotnú verziu programu, obmedzená je buď časovo alebo počtom účtovných dokladov či položiek. Pre firmy s menším rozsahom dokladov však niekedy stačí aj takáto verzia a je to určitý spôsob šetrenia financií, čo v mnohých prípadoch býva dosť rozhodujúce. Pri zakúpení licencie nie je problém prejsť priamo na ostrú verziu. Niektoré programy umožňujú viesť ekonomicko-účtovnú agendu až dvoch firiem (pri zakúpení jednej licencie), spravidla býva k dispozícii sieťová alebo multi verzia.³⁴

³³ Ako si vybrať kvalitný ekonomický softvér? Máme pre Vás 7 tipov!. [online]. Dostupné z: <https://zilina.dnes24.sk/ako-si-vybrat-kvalitny-ekonomicky-softver-mame-pre-vas-7-tipov-197354>

³⁴ Veľký test ekonomických programov. [online]. Dostupné z: <https://www.zive.sk/clanok/12873/velky-test-ekonomickych-programov/>

3.1.2. Cloud Computing

Prekvapivým zistením pri našom výskume bolo, že väčšina podnikov namiesto toho, aby kúpila technológie ako hardvér a softvér, prechádza na využívanie takzvaného cloud computingu. Cloud computing predstavuje alternatívny spôsob využívania informačno-komunikačných technológií. Výhoda cloudového riešenia spočíva v znižovaní nákladov zjednotením prostredia pre prevádzku informačných systémov poskytujúcich elektronické služby, optimalizáciou využitia zdrojov, centralizáciou moderných technológií, čo v podstate umožní organizáciám sústrediť sa iba na ich kľúčové procesy a činnosti.

Cloud computing je na internete založený model vývoja a používania počítačových technológií. Možno ho charakterizovať aj ako poskytovanie služieb alebo programov uložených na serveroch na internete s tým, že používatelia k nim môžu pristupovať napríklad pomocou webového prehliadača alebo klienta danej aplikácie a používať prakticky odkiaľkoľvek. Používatelia neplatia (za predpokladu, že je služba platená) za vlastný softvér, ale za jeho použitie. Benefitom využitia cloudových technológií pre spoločnosti je zmenšenie nákladov pre údržbu vlastných informačných technológií. Ponuka aplikácií sa pohybuje od kancelárskych aplikácií, cez systémy pre distribuované výpočty, až po operačné systémy prevádzkované v prehliadačoch.³⁵

Technológia cloud computingu sa vyznačuje nasledujúcimi atribútmi:

- **Multitenancy** - tento pojem možno voľne preložiť ako "viacej nájomov". Ide o to, že počítačové zdroje sú zdieľané medzi viacerými používateľmi. To znamená, že softvér je nainštalovaný na server, ktorý je prenajímaný viacerým užívateľom a poskytuje každému nájomníkovi využiť jeho zakúpený podiel podľa jeho vlastných nastavení.
- **Obrovská škálovateľnosť a elasticita** - umožňuje používateľom si ľubovoľne meniť potrebnú výkonnosť výpočtovej techniky a objem ukladacieho priestoru podľa ich potreby a času.
- **Pay as you go** - tento prístup je založený na princípe koľko toho používateľ potrebuje využiť, za toľko si zaplatí.

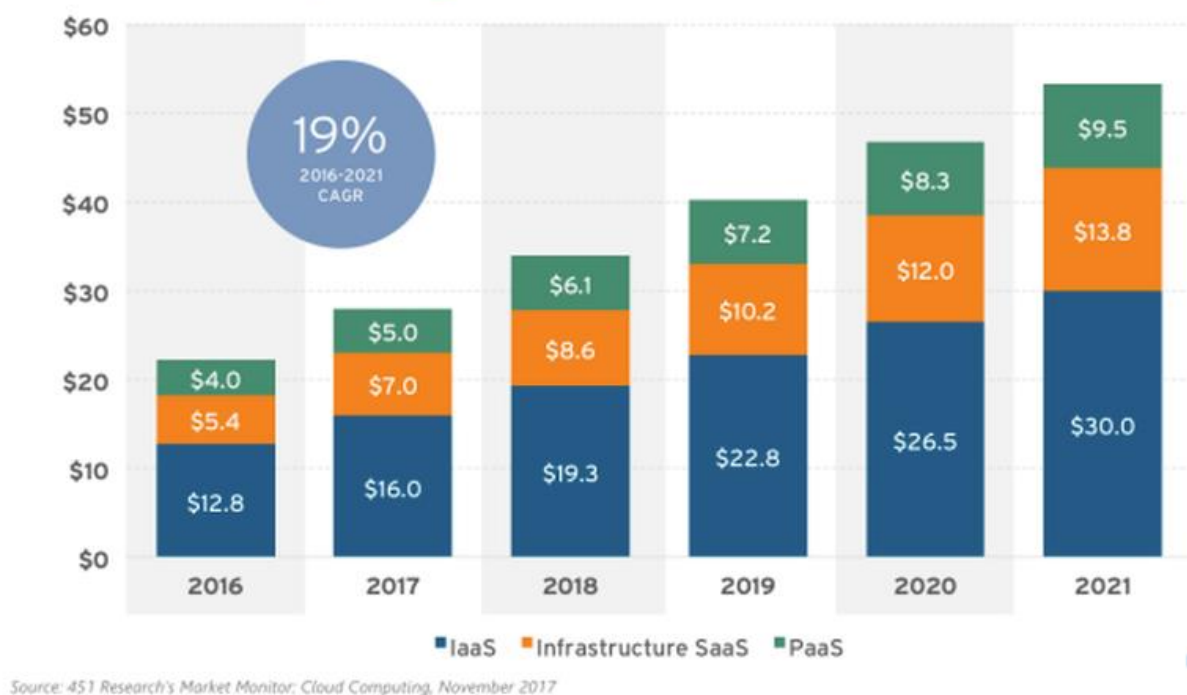
³⁵ Všeobecne o cloud computingu. [online]. Dostupné z: <http://www.informatizacia.sk/cloud-computing/22841s>

- **Aktualizovanosť (Up-to-date)** - celý softvér je automaticky aktualizovaný, používateľ nemusí do tohoto procesu nijako zasahovať, všetko zariadi poskytovateľ.
- **Prístup cez Internet** - užívatelia sa môžu ku svojmu softvéru pripojiť kdekoľvek po celom svete a to aj z rôznych zariadení.³⁶

V dnešnej dobe cloud computing pokrýva mnoho možností cez jednoduché skladovanie informácií a dát, a networking, až po umelú inteligenciu a potrebné kancelárske aplikácie. V podstate už skoro každá služba, ktorá nevyžaduje, aby sme museli byť fyzicky pri počítači je poskytovaná pomocou „cloudu“. S cloudom sa môžeme stretnúť už aj v každodennom živote.

Viacero spoločností využíva cloud computing kvôli viacerým dôvodom. Veľmi známe spôsoby cloudu sú napríklad Gmail alebo „back-up“ súborov z telefónu. Aj spoločnosť ako Netflix využíva cloud computing, aby mohla „streamovať“ filmy pre zákazníkov.

Cloud Computing 'as a Service' Revenue (\$bn)

³⁶ Všeobecne o cloud computingu. [online]. Dostupné z: <http://www.informatizacia.sk/cloud-computing/22841s>

Graf č.1: Predpoved' pre cloud computing výnosy do 2021³⁷

Podľa tejto predpovede je vidieť, že sa každoročne zvyšuje záujem o cloud. Už teraz sa celosvetovo investuje do cloud computing viac ako do tretiny všetkých informačných technológií. Podľa daných predpovedí analytik Gartner hovorí, že do roku 2021 bude polovica všetkých medzinárodných podnikov, ktoré už teraz používajú aj cloud computing, využívať túto technológiu naplno bez interných informačných technológií. Podľa grafu tiež môžeme vidieť, že z roka na rok stúpa spotreba financií na cloud computing aj z celosvetového hľadiska a tento rast stúpa exponenciálnym spôsobom, čo veľa analytikov nepredpokladalo. Avšak nedá sa s určitosťou povedať, koľko z tejto rastúcej ponuky tvoria podniky, ktoré chcú začať používať cloud alebo sprostredkovatelia týchto technológií, keďže niektorí ponúkajú svoje technológie už len v podobe cloud computingu.³⁸

Ako môžeme vidieť na grafe, cloud sa delí na tri modely z hľadiska distribúcie služieb.

1. **Infraštruktúra ako služba**, označovaný aj ako **IaaS** (Infrastructure as a Service), pri ktorom cloudovú službu predstavuje poskytovanie virtualizovanej infraštruktúry ako serverov, úložísk údajov a sieťovej infraštruktúry. Hlavnou výhodou tohto prístupu je, že o celý hardvér sa stará poskytovateľ a tento model je vhodný pre také podniky, ktoré si chcú vybudovať svoje aplikácie od nuly a chceli by mať všetky aspekty pod kontrolou a používajú vlastný softvér (alebo jeho licencie), ale nechcú sa starať o hardvér. Výskumníci z Oracle zistili, že dve tretiny používateľov IaaS tvrdia, že používaním takýchto online infraštruktúr im zjednodušuje inovácie v podnikaní, znížili čas potrebný na vydanie nových aplikácií a služieb a obrovským spôsobom znížili cenu za údržbu vlastného hardvéru. Avšak polovica povedala, že IaaS nie je bezpečná natoľko, aby sa na nej ukladali dôležité dáta.³⁹

³⁷ What is cloud computing? Everything you need to know about the cloud, explained. [online].

Dostupné z: <https://www.zdnet.com/article/what-is-cloud-computing-everything-you-need-to-know-from-public-and-private-cloud-to-software-as-a/>

³⁸ What is cloud computing? Everything you need to know about the cloud, explained. [online].

Dostupné z: <https://www.zdnet.com/article/what-is-cloud-computing-everything-you-need-to-know-from-public-and-private-cloud-to-software-as-a/>

³⁹ What is cloud computing? Everything you need to know about the cloud, explained. [online].

Dostupné z: <https://www.zdnet.com/article/what-is-cloud-computing-everything-you-need-to-know-from-public-and-private-cloud-to-software-as-a/>

2. **Platforma ako služba**, označovaný aj ako **PaaS** (Platform as a Service), pri ktorom cloudovú službu predstavuje poskytovanie hardvérovej a softvérovej platformy, potrebnej na vytvorenie a správu aplikácií, vrátane umožnenia ich navrhovania, vývoja, testovania a nasadzovania, pričom tieto aplikácie ostávajú v správe odberateľa cloudových služieb. Môže obsahovať aj middleware, databázový manažment, operačné systémy a vývojové nástroje.⁴⁰
3. **Softvér ako služba**, označovaný aj ako **SaaS** (Software as a Service), je pravdepodobne najpoužívanější verzia cloud computingu, na ktorú sú ľudia zvyknutí. Je to model, pri ktorom cloudovú službu predstavuje poskytovanie softvéru, vrátane aplikácií, t.j. používatelia využívajú aplikačnú funkcionálnosť (používateľ si kupuje prístup k aplikácii, nie samotnú aplikáciu). Podľa prieskumov to je najdominantnejší model cloud computingu, pretože v roku 2017 dve tretiny všetkých investícií do cloudu išli práve do tohto modelu. Aplikácie pre manažment riadenia vzťahov so zákazníkmi (Customer relationship management – CRM) a aplikácie pre manažment riadenia podnikových zdrojov (Enterprise Resource Management – ERM) budú tvoriť viac ako 60% všetkých investícií do cloudových aplikácií do roku 2021.⁴¹

3.1.3. Sociálne siete

Ďalšími využívanými informačnými technológiami sú sociálne siete. V posledných rokoch je viditeľný nárast využívania týchto technológií v podnikaní. Spôsobuje to aj fakt, že sociálne siete využíva veľké množstvo ľudí každodenne, napríklad Facebook v roku 2017 oznámil, že viac ako 25% celosvetovej populácie mesačne využíva Facebook.⁴²

Pomaly neexistuje podnik, ktorý by nevyužíval aspoň jednu sociálnu sieť. Dokonca sa môžeme stretnúť aj so sociálnymi sieťami, ktoré sú špecificky vytvorené pre podnikateľov ako LinkedIn, kde môžeme nájsť jednotlivé podniky a podnikateľov, aké nápady prezentujú ohľadom svojho podnikania a pod. Ďalej sa môžeme stretnúť so sociálnymi sieťami ako

⁴⁰ Všeobecne o cloud computingu. [online]. Dostupné z: <http://www.informatizacia.sk/cloud-computing/22841s>

⁴¹ Všeobecne o cloud computingu. [online]. Dostupné z: <http://www.informatizacia.sk/cloud-computing/22841s>

⁴² Facebook láme rekordy: Mesačne ho využíva viac ako 25 percent celého sveta. [online]. Dostupné z: <https://noizz.sk/news/facebook-ma-rekordnu-mesacnu-navstevnost/ld5v5ct>

Kickstarter, ktoré umožňujú podnikateľom zistiť záujem o nový výrobok, ktorý chcú implementovať do výroby a poprípade vďaka týmto sieťam môžu získať aj financie na realizovanie výroby.

Všeobecne sa podnikateľom oplatí využívať sociálne siete, keďže v dnešnej dobe sa pomocou sociálnych sietí robí marketing podniku a výrobkov alebo služieb, vytvára sa komunikácia medzi zákazníkom a podnikateľom, čo zlepšuje medziľudské vzťahy a pomáha zosilniť zákaznícku podporu, keďže sa zákazník môže na podnik obrátiť aj prostredníctvom sociálnych sietí. Ďalej môžu poskytovať podniky aj manuály na použitie ich výrobkov, či už v písomnej forme na Facebooku a Instagrame alebo aj vo forme videa pomocou YouTube.

Podľa toho na koľkých sociálnych sieťach podnik figuruje, tým má aj väčšiu šancu byť výraznejší na trhu a mať väčšiu konkurencieschopnosť a zároveň sa dostáva na vyššie priečky pri vyhľadávaní cez Google a pod. Taktiež vďaka sociálnym sieťam môžu podnikatelia sledovať svoju konkurenciu a podľa toho postupovať v riadení ich podnikateľského procesu. Vďaka sociálnym sieťam sa tiež môžeme dozvedieť veľa noviniek a nových trendov rýchlejšie, pretože ich nemusíme samovoľne hľadať alebo míňať financie na kúpu novín a pod.

Sociálne siete pomáhajú aj samotným zamestnancom pri práci v podniku. Väčšina interných správ v rámci podniku prechádza cez sociálne siete, pretože je to rýchlejší spôsob komunikácie medzi osobami než e-mail.

3.1.4. E-shopy

Ďalším využitím IT sú e-shopy. Vďaka rýchlemu napredovaniu technológií, už nemusia podniky predávať svoje výrobky alebo poskytovať svoje služby z kamenných miest, ale môžu tieto informácie zdieľať cez svoje vlastné e-shopy.

E-shop je internetová stránka, prostredníctvom ktorej podnik informuje zákazníkov o ponúkaných produktoch a službách. Väčšinou je e-shop prepojený s internetovou stránkou podniku. Nájdeme tu rozdelený sortiment produktov a služieb s príslušným vyobrazením ako aj popisom daného produktu, poprípade podľa nastavenia tu môžeme sledovať aj recenzie zákazníkov a pod.

Niektorí podnikatelia vďaka e-shopom prevádzkujú celý svoj predaj, a preto ich už nenájdeme na určitom mieste ako kamenné predajne. Je to aj z dôvodu, že kamenné predajne sú väčšinou nákladnejšie na prevádzkovanie než e-shopy. Prináša to aj výhodu pri medzinárodnom obchodovaní. Zákazníci nie sú odkázaní na cestovanie do cudzích krajín, aby

mohli navštíviť danú prevádzku podniku, ale môžu nakupovať z pohodlia domova cez internet. Toto spôsobuje aj väčšiu konkurenciu medzi výrobcami, keďže si zákazník môže vyhľadať informácie o výrobkoch a nájsť najlacnejšieho dodávateľa.

Keďže e-shopy fungujú iba cez internet, sú vysoko dostupné. Avšak tu vzniká aj problém, že zákazník musí za daný tovar zaplatiť väčšinou prostredníctvom bezhotovostných peňazí, čo môže niekedy byť obmedzujúce. Aj vďaka tomuto systému viacero ekonómov predpovedá kompletný zánik hotovostných peňazí, ktoré by mala úplne nahradiť bezhotovostná forma peňazí.

3.2. Rozdelenie podnikov v medzinárodnom obchode podľa využitia IT

Keďže sa náš výskum sústredil na využitie IT pri podnikaní v medzinárodnom obchode, museli sme zistiť, aké druhy podnikov tieto technológie využívajú. Keďže skoro každý podnik potrebuje pre zjednodušenie svojho podnikania používať informačné technológie, je zbytočné podniky rozdeľovať podľa typických spôsobov delenia podnikov, ako napríklad podľa toho, či podnikajú v oblasti výroby alebo v oblasti služieb, pretože podľa tohoto delenia sa spôsob využívania informačných technológií líši len minimálne, avšak líšia sa dané technológie, ktoré podniky používajú.

Zásadným spôsobom ako sú IT využívané, ovplyvňuje veľkosť podniku. Od veľkosti podniku závisí väčšinou aj celkový hospodársky výnos a počet potrebných informačných systémov pre chod spoločnosti. Malé a stredné podniky na rozdiel od veľkých si nemôžu dovoliť investovať do veľkého množstva IT, kvôli objemu financií, ktoré vlastnia, avšak zároveň nepotrebujú investovať veľa, pretože pravdepodobne nepotrebujú toľko technológií vďaka svojej veľkosti. Veľké podniky môžu vďaka miliónovým obratom investovať do niekedy aj lepších, avšak drahších technológií, ale predovšetkým potrebujú investovať viac, lebo potrebujú technológie pre viacero oddelení, teda všeobecne musia investovať do väčšieho množstva informačných technológií. My sme sa zamerali na spôsob, akým tieto podniky využívajú informačné technológie a ako to celé funguje.

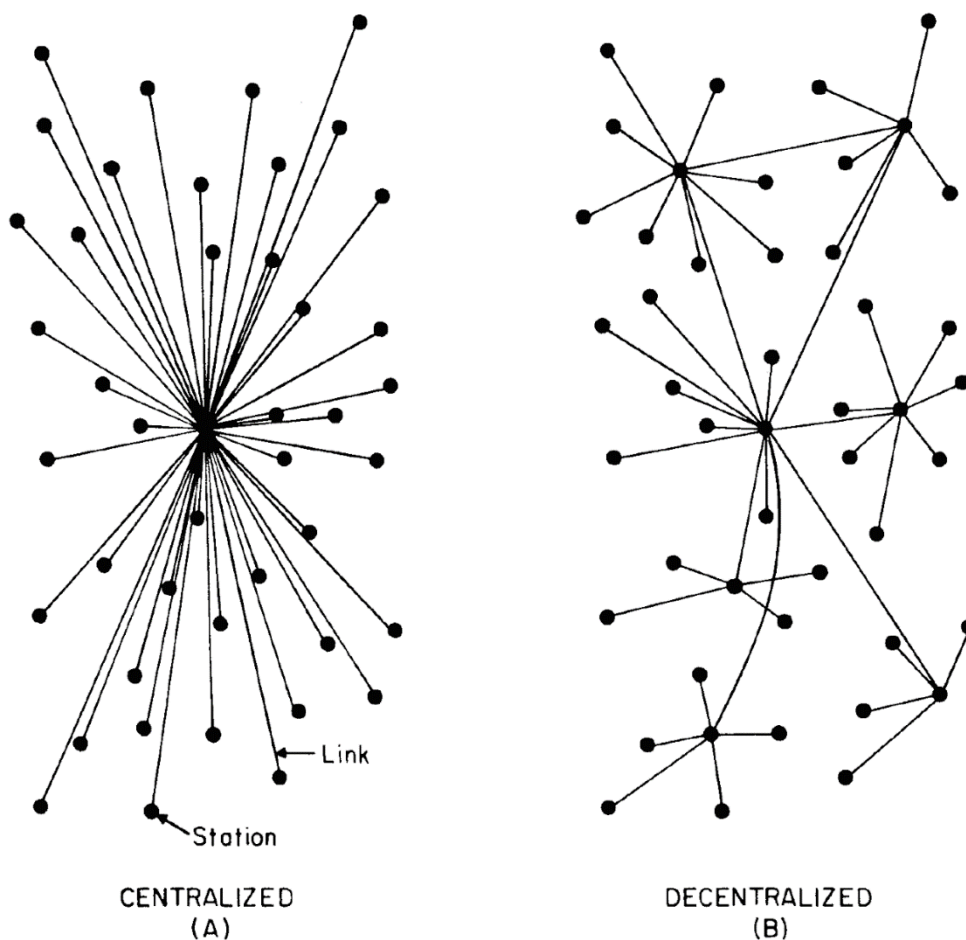
Po prvé, treba spomenúť podnik, ktorý je samostatnou ekonomickou jednotkou bez ďalších dcérskych podnikov. Takýto podnik môžeme vo všeobecnosti označiť za malý podnik, keďže sa len ťažko stretáme s veľkými podnikmi, ktoré by nezväčšili svoje pole pôsobnosti o ďalšie pobočky. V zásade sme sa dozvedeli, že nech už ide o akýkoľvek podnik, podnikateľ sa snaží implementovať jednotný informačný softvér do svojho podniku. Keby tak neurobil, musel by daný podnik mať vždy iný softvér pre iné oddelenie podniku a tieto softvéry by neboli pravdepodobne prepojené, čo by predlžovalo prácu jednotlivých oddelení a znižovalo efektivitu práce.

Ak sa však takýto podnik rozhodne rozšíriť svoje pole pôsobnosti o ďalšie pobočky, napríklad firma so zastupiteľstvom v Bratislave vytvorí ďalšiu svoju pobočku v Poprade, vznikajú nové spôsoby využitia informačných softvérov týchto podnikov. Závisí predovšetkým na tom, akú funkciu budú tieto pobočky plniť pri podnikateľskej činnosti, teda či budú len vyrábať, alebo iba predávať a pod. Tu už môžeme rozprávať o možnostiach prepojenia týchto pobočiek cez jednotný softvér, čo spôsobí, že výmena dát medzi pobočkami bude jednoduchšia,

čo zvýši efektivitu samotného podnikania. Keďže hovoríme o pobočkách, ktoré sa nachádzajú v jednej krajine, môžeme s istotou povedať, že pre efektívnejšiu podnikateľskú činnosť budú využívať rovnaký typ softvéru, aby mali zaručenú kompatibilitu medzi pobočkami.

Keď podnikateľ zvyšuje svoj hospodársky obrat, zaručene rozmýšľa aj nad tým, že rozšíri svoje portfólio aj mimo tuzemského štátu a vytvorí pobočky v zahraničných štátoch. Tu vznikajú ďalšie zmeny pri využívaní informačných softvérov. Je celkom pravdepodobné, že tieto pobočky nevyužívajú rovnaké verzie softvéru, pretože ten, ktorý využívajú v tuzemskom štáte, nemusí byť užívateľsky prívetivý v zahraničí. Môžu nastať najmä komplikácie v podpore jazyka v danom softvéri alebo aj najdôležitejší problém, ktorým je legislatíva štátu. Tu už musí podnikateľ uvažovať aj nad tým, či jednotlivý softvér danej pobočky je prepojitelný s ostatnými, a ako eliminovať jednotlivé problémy.

Keďže sme si už viackrát spomenuli prepojitelnosť informačných softvérov medzi podnikmi, je treba si povedať, čo je to centralizovaný a decentralizovaný informačný systém podniku.

Centralizovaný IS

Ide o systém podniku, pri ktorého hierarchii sú všetky činnosti riadené zhora, to znamená, že ciele sú vytvorené centrálnym mechanizmom podniku a následne sú delegované medzi potrebné oddelenia. Tento systém umožňuje oddeleniam mať menej zodpovednosti za isté operácie, keďže dostávajú pokyny „zhora“, avšak niektorí môžu aj tvrdiť, že ide o otrokársky systém, pretože tieto oddelenia väčšinou nemajú žiadnu rozhodovaciu silu a všetky úkony musia byť prekontrolované nadriadenými.⁴⁴

Jeden centralizovaný informačný systém nie je riešením pre všetky podniky. Jedným z problémov pri použití centralizovaného systému vzniká v podniku, ktorý má pobočky v rôznych krajinách, ktoré sú v iných časových pásmach alebo majú iný národný jazyk. Tieto problémy pôsobia na návrh aplikačných serverov, grafické používateľské rozhrania (GUI) a pod. Avšak vďaka skúsenostiam z reálneho sveta môžeme povedať, že takéto problémy sa dajú prekonať detailným plánovaním. V centralizovanom systéme vzniká aj problém, že ak sa stane niečo s dátami v centre siete, ostatné technológie napojené na tuto sieť, nemajú ako tieto dáta využívať naďalej.⁴⁵

Výhodami používania takéhoto systému môžu byť:

1. **Nižšie náklady na hardvér** – Keďže pri centralizovanom systéme sa väčšinou vytvára jeden centrálny hardvér, na ktorom bežia aplikácie a softvér, nemusí podnik vytvárať viacero miest na vytvorenie ďalšieho hardvéru a tým znižuje náklady.
2. **Zvýšenie produktivity IT zamestnancov** – Centralizovaná štruktúra poskytuje administrátorom lepší prehľad a údržbu takéhoto systému, keďže sa nachádza celý na jednom mieste. Taktiež umožňuje uľahčiť inštalácie a updaty systému, pretože sú robené z jedného miesta a nie z viacerých adries.

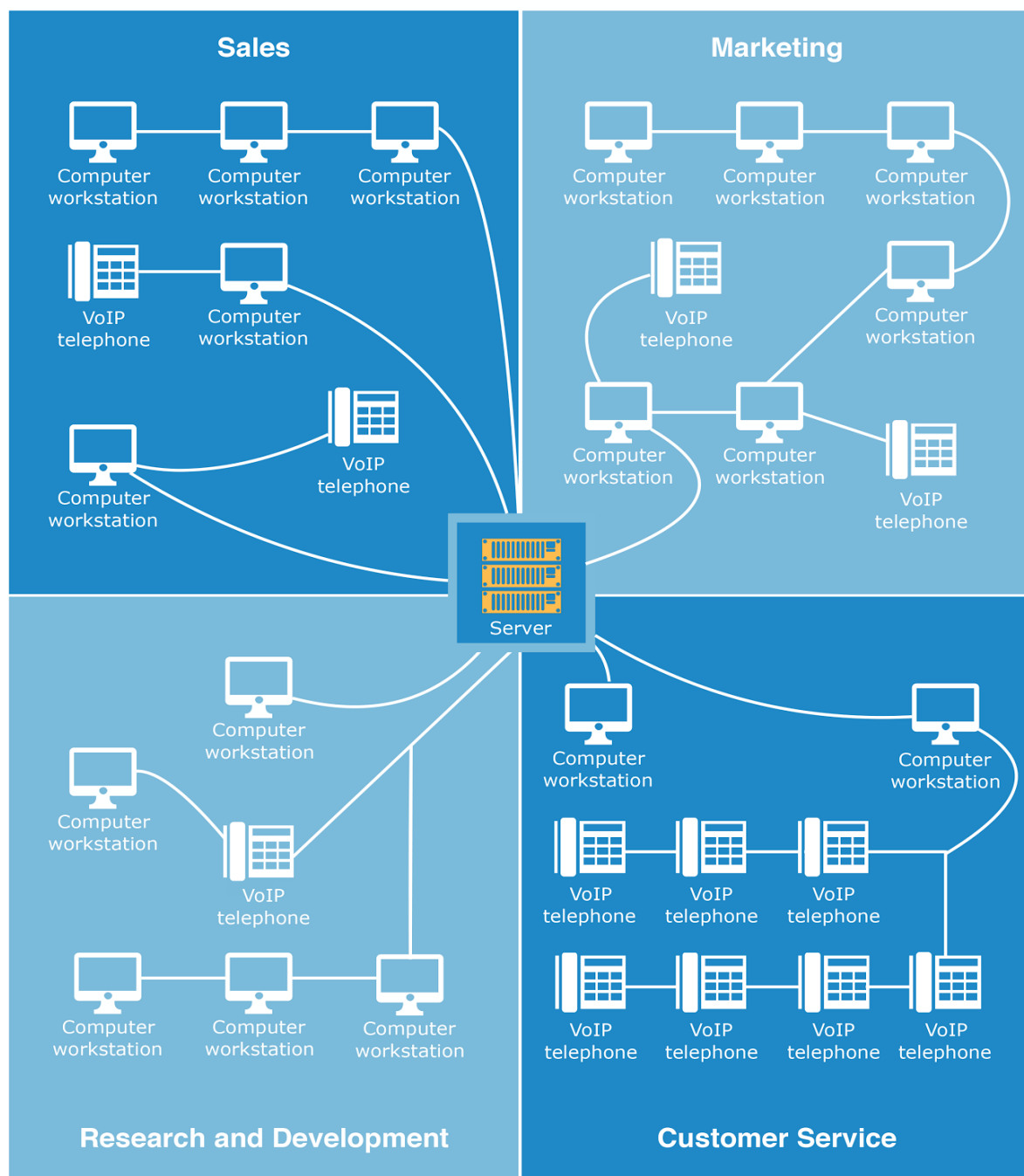
⁴³ Your IT Organizational Structure: Should You Centralize or Decentralize?. [online]. Dostupné z: <https://www.softwareadvice.com/resources/it-org-structure-centralize-vs-decentralize/>

⁴⁴ What is Centralized System. [online]. Dostupné z: <https://www.igi-global.com/dictionary/centralized-system/3590>

⁴⁵ Comparing the TCO of Centralized vs. Decentralized ERP. [online]. Dostupné z: <https://www.gartner.com/doc/383962/comparing-tco-centralized-vs-decentralized>

3. **Zosilnenie nákupnej sily** – Pri kúpe licencie pre softvér a aplikácie, je jednoduchšie podniku zakúpiť licencie pre jedno miesto, pretože je to aj lacnejšie, než kupovať pre viacero oddelení.
4. **Zabezpečenie** – Ak sa celý systém nachádza na jednom mieste, je ho jednoduchšie zabezpečiť a kontrolovať.
5. **Pohyb informácií a dát** – Centralizovaný informačný systém pomáha pri prenose informácií medzi podnikmi a oddeleniami na rozdiel od decentralizovaného systému, kde môžu vznikať informačné silá. Napr. prístup k informáciám o materiáloch na sklade majú všetky oddelenia, ktoré to potrebujú, a môžu sa k nim dostať rýchlejšie, než ako by museli zažiadať o informácie od potrebného oddelenia alebo pobočky.⁴⁶

⁴⁶ Your IT Organizational Structure: Should You Centralize or Decentralize?. [online]. Dostupné z: <https://www.softwareadvice.com/resources/it-org-structure-centralize-vs-decentralize/>

Obrázok č.2: Zobrazenie centralizovaného systému⁴⁷

⁴⁷ Your IT Organizational Structure: Should You Centralize or Decentralize?. [online]. Dostupné z: <https://www.softwareadvice.com/resources/it-org-structure-centralize-vs-decentralize/>

- **Decentralizovaný IS**

Na rozdiel od centralizovaného systému, tento systém podniku je riadený viacerými osobami, ktoré rozhodujú ako riadiť biznis. Takýto systém je väčšinou závislý na tímovej kooperácii medzi rôznymi oddeleniami podniku. Zodpovedné osoby v týchto oddeleniach majú zodpovednosť a samostatnosť za riadenie podniku. Tieto osoby sú väčšinou experti v danej oblasti a vďaka praxi môžu zodpovedať za jednotlivé rozhodnutia.⁴⁸

Pri používaní decentralizovaného systému vznikajú aj problémy. Jedným z najväčších môže byť práve individualita jednotlivých osôb, pretože nie každý môže plne súhlasiť s návrhmi ostatných a tu potom vznikajú nezhody, ktoré ovplyvňujú rozhodnutia. Ďalším problémom sú náklady na údržbu takéhoto systému. Na rozdiel od centralizovaného, decentralizovaný systém sa nenachádza na jednom mieste, a preto je potrebné vytvoriť serverovne na viacerých miestach, čo je ale nákladnejšie. Taktiež sa zväčšujú náklady na údržbu hardvéru z rovnakého dôvodu.

Výhodami používania takéhoto systému môžu byť:

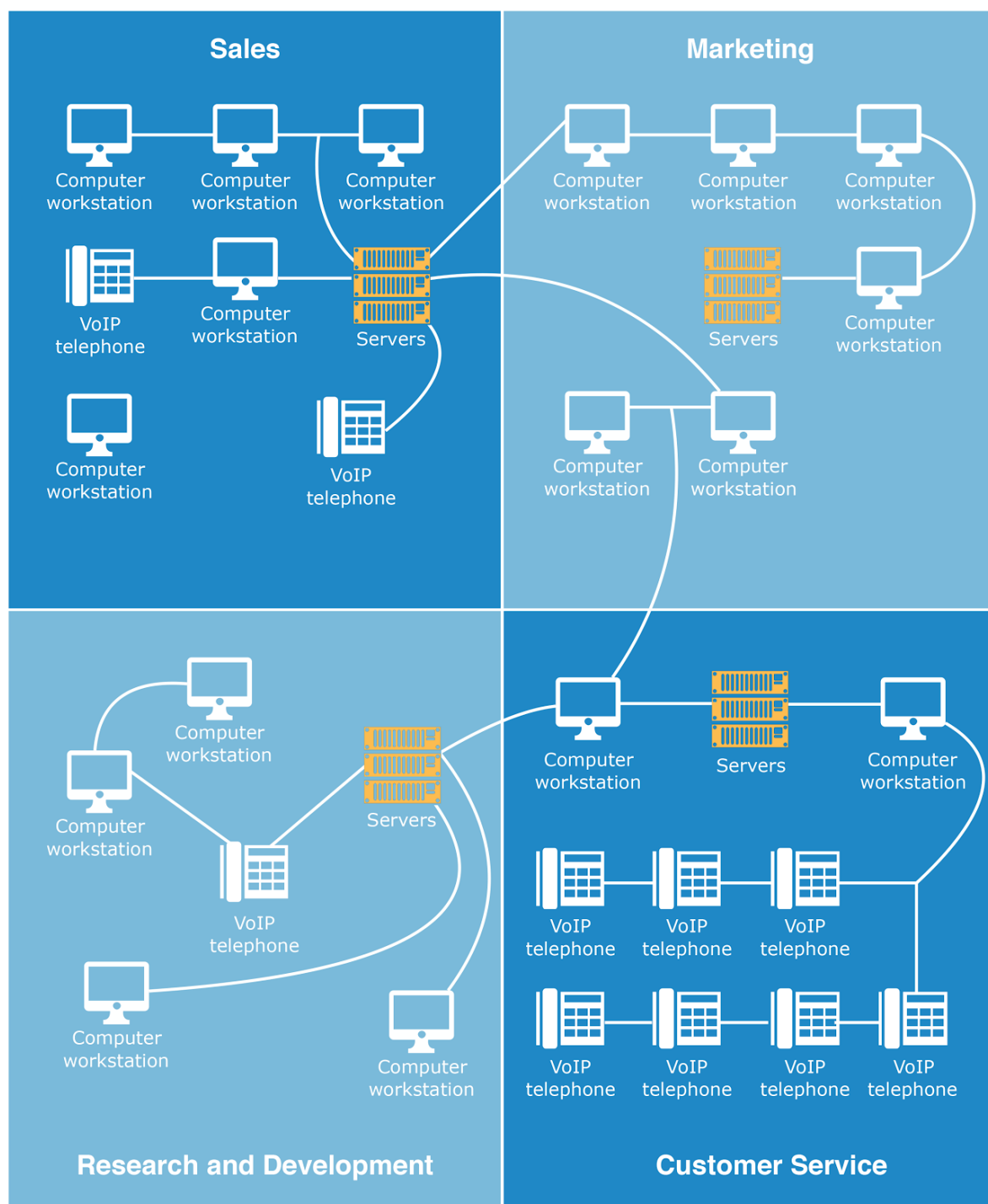
1. **Konfigurácia a úprava IT** – Keďže pri decentralizovanom systéme nie sú jednotlivé oddelenia závislé od nadriadeného systému a môžu rozhodovať, akým spôsobom budú používať IT, môžu si nakonfigurovať tieto technológie podľa vlastných predstáv pre jednoduchšiu prácu.
2. **Zabezpečenie** – Decentralizovaný systém spôsobuje, že používaná sieť je silnejšia voči útokom. V takomto prípade môžu serveri niektorých oddelení slúžiť ako zálohovacie zariadenia dát v prípade útoku, čo zabezpečí kontinuálny prístup k dátam aj pri ohrození siete.
3. **Prispôsobivosť novým IT trendom** – Keďže je každé oddelenie autonómne, môžu sa ľahšie prispôbovať novým trendom a zakomponovať nové technológie do svojho systému.⁴⁹

⁴⁸ Centralized Vs. Decentralized Organizational Structure. [online]. Dostupné z:

<http://smallbusiness.chron.com/centralized-vs-decentralized-organizational-structure-2785.html>

⁴⁹ Your IT Organizational Structure: Should You Centralize or Decentralize?. [online]. Dostupné z:

<https://www.softwareadvice.com/resources/it-org-structure-centralize-vs-decentralize/>

Obrázok č.3: Zobrazenie decentralizovaného systému⁵⁰

⁵⁰ Your IT Organizational Structure: Should You Centralize or Decentralize?. [online]. Dostupné z: <https://www.softwareadvice.com/resources/it-org-structure-centralize-vs-decentralize/>

3.3. Porovnanie ekonomických softvérov

Keďže sme si už povedali, akým spôsobom sa dajú využiť informačné technológie v podniku, zamerali sme sa na tie najvyužívanejšie. Ekonomický softvér je najpoužívanější informačná technológia, pretože vďaka nemu môžeme pracovať s financiami, zaúčtovať potrebné zmeny, fakturovať a pod. My sme si vybrali zopár ekonomických softvérov, ktoré sú používané vo veľkých aj stredných medzinárodných podnikoch, či už slovenských alebo zahraničných, a ich porovnaním sme sa snažili poukázať na to, aké problémy pri podnikaní tieto softvéry pomáhajú riešiť a taktiež poukázať na jednotlivé výhody využívania daného softvéru.

Asseco HELIOS Orange

Tento softvér v rámci svojej komplexnosti poskytuje dokonalú mieru prepojenia jednotlivých modulov. Je charakteristický jednoduchou obsluhou, pokročilými manažérskymi nástrojmi, vysokou bezpečnosťou údajov a vysokou mierou prispôsobivosti pre individuálne potreby spoločnosti. Asseco HELIOS Orange ponúka dokonalý prehľad o podnikaní a situácii na trhu. Ponúka vysoký stupeň automatizácie rutinných operácií a nástroje, ktoré zefektívnia procesy vo firme, takže dokážu znížiť celkové náklady. Funguje na báze Microsoft, čo znamená že je mimoriadne intuitívny. Pri práci s Asseco HELIOS sa dá oceniť vysoká miera personalizácie. Značná časť systému sa dá prispôbiť a nastaviť podľa špecifickostí podniku tak, aby dokonale vyhovoval podnikateľovým zvyklostiam a postupom.⁵¹

Ponúka podporu pred implementáciou softvéru ako aj počas prevádzky. Zabezpečuje analýzu nasadenia informačného systému, audit a návrh IT infraštruktúry, dodávku, inštaláciu a konfiguráciu SW, implementáciu informačného systému a vedenia projektu, možnosti financovania, záruku bez obmedzenia a SQL Runtime licence. HELIOS tiež ponúka vzdelávanie zamestnancov, informácie na seba vzdelávanie a umožňuje zdieľanie znalostí. Hotline, servisné služby a zákaznícka podpora je pokladaná za samozrejmosť.⁵²

⁵¹ Riadenie všetkých procesov v stredne veľkých spoločnostiach. [online]. Dostupné z:

<https://www.assecosolutions.sk/produkty/helios-orange.html#osysteme>

⁵² Váš biznis má našu plnú podporu. [online]. Dostupné z:

<https://www.assecosolutions.sk/produkty/helios-orange.html#podpora>

HELIOS Orange informačný systém bol vytvorený československou firmou a tento systém je prevažne používaný slovenskými a českými firmami, ale má už dlhšiu históriu, pretože bol prvý krát implementovaný v roku 2003. Samotná firma začína svoj historický vývoj IS v roku 1990.

NORIS.NEXT

Tento systém je vytvorený na dlhodobé pokrytie reálnych potrieb podniku a používateľov informačného systému, ktorým sa dá ľahko prispôbiť bez ohľadu na rýchlosť, početnosť a charakter vnútorných i vonkajších zmien. Umožňuje efektívne využívať všetky zdroje, ktorými podnik disponuje, a tým predchádzať možným stratám. Pomocou vyhodnocovacích nástrojov poskytuje informácie pre strategické rozhodovanie.

NORIS.NEXT disponuje prepracovaným aparátom rozsiahlych kontrol a zálohovania, a tak zabezpečuje ochranu všetkých dát proti strate, poškodeniu či neoprávnenému úniku. Prístup k informáciám, čítanie a editáciu dát je možné riadiť prepracovaným hierarchickým systémom prístupových práv. Všetky udalosti v systéme sú monitorované a protokolované. Má vysoko rozvinutú kľúčovú schopnosť komunikovať (jednorázovo aj trvalo) s inými systémami, umožňuje integráciu prakticky s akoukoľvek aplikáciou tretej strany.⁵³

NORIS.NEXT ako rozvinutejší systém staršej verzie bol po prvýkrát spustený približne v roku 2013, avšak nezaostal za ostatnými, či hovoríme o používaných technológiách alebo ponúkaných funkciách. Firma vznikla približne začiatkom 90. rokov na Slovensku.

SAP

Táto firma sa špecializuje na výrobu ekonomických softvérov celosvetovo a je svetovým lídrom na trhu s podnikovým softvérom. Ponúka širokú škálu produktov od cloudových ERP cez analytické systémy až po ľudské zdroje. Jej softvér je využívaný vo viac

⁵³ Robustný podnikový informačný systém. [online]. Dostupné z: <http://www.noris.sk/noris-next/>

ako 180 krajínach po celom svete a táto firma bola založená v roku 1972 piatimi bývalými zamestnancami IBM v Nemecku.⁵⁴

SAP S/4HANA je najnovšie ponúkaný podnikateľský softvér touto spoločnosťou a vytvára obrovskú pomoc pri podnikaní, či už v malých alebo veľkých podnikoch. Ponúka vysokú rýchlosť prenosu dát medzi oblasťami a pobočkami, čo zabezpečuje možnosť okamžite reagovať na zmeny. Zároveň pomáha vďaka tomuto prepojeniu zefektívniť výrobu a spoluprácu, a ľahšiu implementáciu inovácií.⁵⁵

Oracle

Táto spoločnosť je ďalšou, ktorá poskytuje celosvetovo podnikový softvér pre medzinárodne podnikajúce organizácie. Má veľké zastupiteľstvo zákazníkov vo viac ako 175 krajinách po celom svete. Bola založená v roku 1977 v štáte Kalifornia, USA. V roku 2015 bola táto spoločnosť druhým najväčším výrobcom softvérov podľa zisku na svete hneď za Microsoftom.

Oracle takisto ako SAP ponúka širokú škálu produktov. Zákazník si môže vybrať spomedzi cloudových zariadení, databáz, softvérov a hardvérov. My sme sa zamerali na **Oracle Solaris**, ktorý ponúka veľkú podporu pre viacero podnikových aplikácií.⁵⁶

Keďže sme porovnávali jednotlivé spoločnosti podľa toho, aký softvér ponúkajú, vytvorili sme zopár kritérií, podľa ktorých sme zisťovali, koľko problémov pri podnikaní dokážu riešiť tieto softvéry automaticky.

⁵⁴ SAP Facts and Information. [online]. Dostupné z: <https://www.sap.com/corporate/en/company.fast-facts.html#fast-facts>

⁵⁵ SAP S/4HANA. [online]. Dostupné z: <https://www.sap.com/products/s4hana-erp.html>

⁵⁶ About Oracle. [online]. Dostupné z: <https://www.oracle.com/corporate/index.html#info>

Otvorené API (výmenné formáty)
Dostupnosť (cloud computing, hosting)
Jazykové mutácie
Jazyková podpora faktúr a iných dokumentov
Územná - štátna legislatíva
Intrastat
Kurzy a kurzové rozdiely
Reporting
Plánovanie podnikových zdrojov - ERP
Systémy pre riadenie výroby - APS
Systémy pre správu ľudských zdrojov - HRM
Systémy pre riadenie vzťahov so zákazníkmi - CRM
Systémy na správu obsahu - ECM
Systémy pre podporu a riadenie procesov - BPM
Systémy pre riadenie a plánovanie údržby - EAM
Business Intelligence
Clo
Prepojitelnosť so softvérmi (Microsoft office a pod.)
- import a export dát
Editor formulárov
Podpora štandardných tlačív (daňové, účtovné...)

Vďaka týmto kritériám sa nám podarilo zistiť nasledujúce funkcionality jednotlivých softvérov:

HELIOS Orange	NORIS.NEXT	Sap S/4HANA	Oracle Solaris
Áno (SQL)	Áno (web api)	Áno	Áno
Áno	Limitované	Áno	Áno
Áno (SK/CZ/EN/DE)	Áno (CZ/SK/EN)	Áno	Áno
Áno	Áno	Áno	Áno
Áno	SVK a CZ z časti	Áno	Áno
Áno	Áno	Áno	Áno
Áno	Áno	Áno	Áno
Áno	Áno	Áno	Áno
Áno	Áno	Áno	Áno
Áno	Áno	Áno	Áno
Áno	Áno	Áno	Áno
Áno	Áno	Áno	Áno
Áno	Interný nie, integrovaný na WWF	Áno	Áno
Áno	Nie	Áno	Áno
Áno	Interný nie, integrovaný na PBI	Áno	Áno
Áno	Áno	Áno	Áno
Áno	Áno	Áno	Áno
Áno	Áno	Áno	Áno
Áno	Áno	Áno	Áno
Áno	Áno	Áno	Áno

Ako môžeme vidieť podľa tabuľky, skoro všetky funkcie podporuje každý softvér. My sme sa zamerali hlavne na rozdiel medzi HELIOS Orange a NORIS.NEXT, pretože tieto softvéry sú vytvárané menšími spoločnosťami a sú vo vývoji kratšie. Zároveň tieto kritériá nezodpovedajú všetkým možnostiam, ktorými jednotlivé softvéry disponujú a taktiež musíme zdôrazniť fakt, že Oracle a SAP sú medzinárodné spoločnosti, ktoré bojujú o celosvetové prvenstvo a ich softvéry ponúkajú veľkú škálu kompatibility systémov, ale taktiež sú oveľa drahšie než HELIOS Orange alebo NORIS.NEXT aj o niekoľko tisícok až desať tisícok eur.

Všetky tieto softvéry sú modulárne, čo znamená, že základná verzia softvéru je rozšíriteľná o modul, ktorý zabezpečuje špecifickú funkciu, ktorú používateľ potrebuje. Aj vďaka tomuto sa nedajú SAP a Oracle priamo porovnávať s HELIOS Orange a NORIS.NEXT,

keďže tieto spoločnosti vytvárajú veľké množstvo modulov pre svoje softvéry a na špecifickú potrebu svojich zákazníkov. Zároveň tiež SAP a Oracle majú celosvetovú podporu, či už používaného jazyka alebo legislatívnu podporu danej krajiny.

HELIOS Orange ako môžeme vidieť podľa tabuľky, spĺňa všetky kritériá nášho skúmania. Pri podporovaných jazykoch je viditeľné, že je to softvér vyrábaný československou firmou, pretože podporuje aj slovenčinu, aj češtinu. Ďalej angličtinu, keďže je považovaná už za celosvetovo použiteľný jazyk a taktiež nemčinu, keďže je to geograficky blízky štát, s ktorým či už slovenské, alebo české podniky najviac obchodujú. Taktiež podporuje legislatívu Českej a Slovenskej republiky.

Je dostupný aj cez cloud, čo znamená, že sa na neho dokáže používateľ pripojiť všade, kde je internet. Ďalej má podporovanú Európsku legislatívu Intrastatu a clá. Je prepojitelný aj s inými systémami pre rýchlejšiu výmenu dát. Tiež vidíme, že ma podporu aj v systémoch ako APS, ERP a pod., avšak táto podpora väčšinou vychádza z príslušných modelov pre tento softvér.

NORIS.NEXT na rozdiel od HELIOS Orange nespĺňa všetky kritériá našej tabuľky, avšak jedná sa o „najmladší“ softvér spomedzi všetkých skúmaných. Jazykmi, ktoré tento softvér podporuje sú slovenčina, čeština a angličtina. Pomocou tabuľky môžeme dedukovať, že tento softvér využívajú zväčša slovenské podniky vďaka úplnej podpore slovenskej legislatívy, zatiaľ čo legislatíva Českej republiky je zatiaľ neúplná.

Tento softvér je limitovaný v rámci cloudového computingu na menej funkcionalít. Tak isto ako HELIOS Orange podporuje Intrastat a taktiež clá. Je prepojitelný s množstvom ostatných systémov, ktoré sú využívané v podnikoch a tiež podporuje editovanie formulárov a vytváranie nových tlačív. Avšak oproti HELIOS Orange vidíme, že NORIS.NEXT nepodporuje zopár systémov, a to systém pre riadenie a plánovanie údržby, systém pre podporu a riadenie procesov, ktorý nie je podporovaný prostredníctvom samotného softvéru a taktiež business intelligence, ktorý tiež nie je podporovaný v základnej verzii softvéru.

Záver

Informačné technológie sú široko rozvinutý pojem, ktorý zastupuje veľké spektrum technológií, ktoré používajú či už ľudia, alebo podniky. Z podnikateľského hľadiska tvoria informačné technológie časť podniku, ktorá v dnešnej dobe zasahuje do všetkých aspektov podnikateľskej činnosti. Ovpływujú celkový spôsob riadenia podniku, urýchľujú prácu a komunikáciu a celkovo zlepšujú život pracujúcim pri vykonávaní ich práce. Rýchlosť vývoja týchto technológií výrazne ovplyvnil spôsob používania týchto technológií v obchodovaní na medzinárodnej úrovni.

V prvej časti našej práce sme sa oboznámili s teoretickými prístupmi k informačným technológiám. Vysvetlili sme si, že sú časť celku, ktorý nazývame informačné systémy. Ďalej sme si rozdelili informačné technológie na jednotlivé časti a podrobnejšie sme si ich špecifikovali. Potom sme sa oboznámili s pojmom medzinárodný obchod a definovali si, aké sú funkcie a riziká medzinárodného obchodu.

V druhej časti práce sme si vďaka výskumu bližšie špecifikovali spôsoby využitia informačných technológií, kde sme sa dozvedeli aj o využívaní sociálnych sietí a e-shopov v medzinárodnom obchode. Ďalej sme si rozdelili podniky podľa toho, akým spôsobom používajú informačné systémy vo svojich spoločnostiach a nakoniec sme sa bližšie pozreli na štyri softvéry, ktoré sú využívané slovenskými, ale aj zahraničnými firmami.

Vďaka nášmu výskumu sme sa dozvedeli, akým spôsobom ovplyvnili nové trendy spoločnosti spôsoby využitia informačných technológií v podnikaní v medzinárodnom obchode a ako rýchly vývoj technológií napomohol týmto zmenám. Zistili sme, aké zastúpenie majú cloudové technológie v dnešnej dobe v podnikaní a ako veľmi ovplyvňujú dnešnú tvorbu databáz a softvérov pre podniky.

Naša bakalárska práca si dala za cieľ zistiť, akým spôsobom sú informačné technológie využívané v podnikaní na medzinárodnej úrovni a aké prínosy prináša ich používanie. Tento cieľ sa nám podarilo naplniť, keďže nás výskum oboznámil so štyrmi typmi informačných technológií, ktoré sú využívané v medzinárodnom obchode. Vďaka výskumu sme sa oboznámili so spôsobmi využitia IT, ktoré sme rozdelili podľa typu podnikov. Pomocou skúmania špecifických softvérov sme zistili ich detailnejšie použitie pri podnikaní v medzinárodnom obchode.

Naša práca nás doviedla k hlbšiemu spoznaniu tejto problematiky. Zistili sme, že celosvetovo existuje veľké množstvo firiem, ktoré vyrábajú ekonomické softvéry pre podniky, a že tieto softvéry sa líšia podľa využívaných technológií. Každý jeden softvér je v základe unikátny, a aj keď môžu mať rovnaké funkcie, splňajú ich rozdielnym spôsobom. Každý softvér je použiteľný pre iný typ podniku. Podnikatelia sa musia rozhodnúť, aký softvér je pre ich podnik najlepší, v rámci funkcií a najnižších nákladov na jeho údržbu.

Zoznam použitej literatúry:

Knižné zdroje:

1. Baláž, P. a kol.: *Medzinárodné podnikanie*. SPRINT, Bratislava 2010. ISBN 978-80-89393-18-3
2. Beneš, V. a kol.: *Zahraniční obchod*. Grada 2004. ISBN 80-247-05558-3
3. Černohlávka, E., Plchová, B. a kol.: *Zahraniční obchod*. Bankovní institut, a.s., Praha 2005.
4. Danková, Anna. *Úloha zahraničného obchodu v národnej ekonomike*: Bakalárska práca. Vedúci práce: Ing. Voľanská Zuzana, PhD. Banská Bystrica, 2015. [online]. Dostupné z: <https://is.ambis.cz/th/wjs13/Bakalarska-praca.pdf>
5. Kokles, M., Romanová, A.: *Informačný systém podniku*. Bratislava: Vyd. Ekonóm, 2007. ISBN 978-80-225-2286-1.
6. Lisý, J. a kol.: *Ekonómia v novej ekonomike*. Vyd: Iura Edition, 2007. ISBN 978-80-8078-164-4
7. Pólya, A. a kol.: *Informatika v 21. storočí (druhé upravené a rozšírené vydanie)*: Vyd. Ekonóm, 2014. ISBN 978-80-225-3936-4
8. Sivák, R. a kol.: *Financie*. Vyd: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-8168-232-2

Internetové zdroje:

1. About Oracle. [online]. Dostupné z: <https://www.oracle.com/corporate/index.html#info>
2. Ako si vybrať kvalitný ekonomický softvér? Máme pre Vás 7 tipov!. [online]. Dostupné z: <https://zilina.dnes24.sk/ako-si-vybrat-kvalitny-ekonomicky-softver-mame-pre-vas-7-tipov-197354>
3. Bc. Januška. Informačný systém. [online]. Dostupné na internete: <https://www.euroekonom.sk/informacny-system/>
4. Centralized Vs. Decentralized Organizational Structure. [online]. Dostupné z: <http://smallbusiness.chron.com/centralized-vs-decentralized-organizational-structure-2785.html>
5. Comparing the TCO of Centralized vs. Decentralized ERP. [online]. Dostupné z: <https://www.gartner.com/doc/383962/comparing-tco-centralized-vs-decentralized>

6. Čo je to služba IT. [online]. Dostupné z: <https://www.bestpractice.sk/sk/Best-practice/-ITSM-ITIL/Co-je-to-sluzba-IT.alej>
7. Facebook láme rekordy: Mesačne ho využíva viac ako 25 percent celého sveta. [online]. Dostupné z: <https://noizz.sk/news/facebook-ma-rekordnu-mesacnu-navstevnost/ld5v5ct>
8. Funkcie zahraničného obchodu. [online]. Dostupné z: <https://www.euroekonom.sk/funkcie-zahranicneho-obchodu/>
9. Hardvér. [online]. Dostupné z: <http://pdf.truni.sk/e-ucebnice/usi/data/e286ca25-f834-4bf2-b3bf-2e3a8a08087e.html?ownapi=1>
10. Hardvér (Hardware). [online]. Dostupné z: <https://managementmania.com/sk/hardver>
11. Informačné a komunikačné technológie (IKT). [online]. Dostupné z: <http://pdf.truni.sk/e-ucebnice/informacna-gramotnost/data/de9f52fb-6a45-4cdd-954e-e13e051f58af.html?ownapi=1>
12. Informačný systém podniku (Enterprise information system). [online]. Dostupné z: <https://managementmania.com/sk/informacny-system-podniku-enterprise-information-system>
13. Riadenie všetkých procesov v stredne veľkých spoločnostiach. [online]. Dostupné z: <https://www.assecosolutions.sk/produkty/helios-orange.html#osysteme>
14. Riziká pri vývoze. [online]. Dostupné z: <http://www.sario.sk/sk/exporters/why-export/rizika-pri-vyvoze>
15. Riziká v zahraničnom obchode. [online]. Dostupné z: <https://www.euroekonom.sk/obchod/zahranicny-obchod/rizika-v-zahranicnom-obchode/>
16. Riziko, charakteristika a význam. [online]. Dostupné z: <https://www.euroekonom.sk/download2/medzinarodny-obchod/Klasifikacia-medzinarodnych-rizik.pdf>
17. Robustný podnikový informačný systém. [online]. Dostupné z: <http://www.noris.sk/noris-next/>
18. SAP Facts and Information. [online]. Dostupné z: <https://www.sap.com/corporate/en/company.fast-facts.html#fast-facts>
19. SAP S/4HANA. [online]. Dostupné z: <https://www.sap.com/products/s4hana-erp.html>
20. Softvér. [online]. Dostupné z: <http://pdf.truni.sk/e-ucebnice/usi/data/50f7cc45-dc0b-4e26-8d13-8d7f38f58ffc.html?ownapi=1>

21. Software a základné pojmy operačných systémov. [online]. Dostupné z: <https://melisko.webnode.sk/news/software-a-zakladne-pojmy-operacnych-systemov/>
22. Váš biznis má našu plnú podporu. [online]. Dostupné z: <https://www.assecosolutions.sk/produkty/helios-orange.html#podpora>
23. Veľký test ekonomických programov. [online]. Dostupné z: <https://www.zive.sk/clanok/12873/velky-test-ekonomickych-programov/>
24. Všeobecne o cloud computingu. [online]. Dostupné z: <http://www.informatizacia.sk/cloud-computing/22841s>
25. What is Centralized System. [online]. Dostupné z: <https://www.igi-global.com/dictionary/centralized-system/3590>
26. What is cloud computing? Everything you need to know about the cloud, explained. [online]. Dostupné z: <https://www.zdnet.com/article/what-is-cloud-computing-everything-you-need-to-know-from-public-and-private-cloud-to-software-as-a/>
27. Your IT Organizational Structure: Should You Centralize or Decentralize?. [online]. Dostupné z: <https://www.softwareadvice.com/resources/it-org-structure-centralize-vs-decentralize/>
28. Zahraničný obchod. [online]. Dostupné z: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=6&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwiIyobDmNjbAhWFhqYKHVS6BcgQFghPMAU&url=https%3A%2F%2Fsoukh.edupage.org%2Ffiles%2FZahranicny_obchod.doc&usg=AOvVaw1Xb0perT'ZDJqB6jL6vxnq_
29. Zahraničný obchod – funkcie, úlohy, význam. [online]. Dostupné z: <https://www.euroekonom.sk/obchod/zahranicny-obchod/zahranicny-obchod-funkcie-ulohy-vyznam/>